

په افغانستان کي د انارو تولید

ترتیب او جوړونه: د نباتی علومو له دیپارتمنت څخه کرتین
کلوزر او لویس برگوسن

اصلاح او دیزاین: مارک بیل

د لا زیاتو معلوماتو د لاسته راولو لپاره په لاندې پته باندي اړیکې تینګي کړئ: <http://ip.ucdavis.edu>

د چاپولو حقوق: د UC Regents Campus, 2008 د چاپولو تول حقوق خوندي دي.

لرلیک

1. انار: سر چینه یې او چیرته کرل کېړي.....	3
2. انار خه دول میوه ده او د ودی او نمو خانګرتیاوی یې کومي دي؟.....	4
3. نوعي یا دولونه.....	5
4. د انارو نسل ګيري، د سوداګرېزو پولونو انتخابول.....	9
5. د انارو د کرلو لپاره کومو شیانو ته اړتیا ده؟	10
5. ۱. د تودوځي درجه.....	10 ^۱
5. ۲. خاوره.....	10
6. په افغانستان کي انار په کومو ځایونو او کوم دولونه یې کرل کېړي؟	11
7. ۱. د دول یا نوعي غوره کول.....	11
7. ۲. زیاتوالی یا تکثیر(Propagation).....	12
7. ۳. د موقعیت غوره کول او تیارول.....	12
7. ۴. د خای غوره کول.....	13
7. ۵. د بخ و هنې څخه ساتنه.....	13
7. ۶. د خاوری تیارول، سمون او سره ورکول.....	14
7. ۷. د کرلو څخه مخکي د سري ورکول.....	14
7. ۸. د مردار بوټو(هرزه بوټو) له منځه ورل.....	15
7. ۹. د نیالګیو د کښنولو طرحه او دیزاین.....	15
7. ۱۰. د انارو نیالګیو ته بنه یا شکل ورکول.....	15
8. د باغ جوړول.....	16
8. ۱. د قوربې نیالګی او د هغې کینول.....	16
8. ۲. نیالګی څرنګه او څه وخت کرل کېږي (په لوښی کي کرل شوي نیالګی یا هغه نیالګی چې ریښی یې لوڅي ووي).....	17
8. ۳. د نوو کینول شوو نیالګیو روزل او بناخه بری.....	18
8. ۴. د انارو نیالګی ولی بناخه بری کېږي؟.....	19
8. ۵. د انارو د نیالګیو او به کول د کینولو څخه ساتنه.....	19
8. ۶. د نوو کینول شوو نیالګیو روزل او بناخه بری.....	19
8. ۷. د انارو د نیالګیو او به کول د کینولو څخه ساتنه.....	20
8. ۸. د انارو د نیالګیو او به کول د کینولو څخه ساتنه.....	20
8. ۹. د روزنې سیستمنو (Training Systems).....	22
8. ۱۰. د انارو د نیالګیو او به کول د کینولو څخه وروسته او په لوړی کال.....	24
9. د باغ اداره او تنظیمول:.....	25
9. ۱. د انارو د نیالګیو شاخه بری ، ساتنه او څارنه.....	25
9. ۲. مردار بوټي(هرزه بوټي).....	26
9. ۳. د انارو په رسیدلو باغونو کي د کیمیاوی سري استعمالوں.....	26
9. ۴. په کالیفورنیا کي په نمونوی دول سره د کیمیاوی سري استعمال:.....	26
9. ۵. د انارو په نورو تولیدونکو هیوادونو کي د کیمیاوی سري د استعمال لاري چاري	27
9. ۶. د عناصرو د کمبنت د نښو پېژندل	28
9. ۷. او به خور.....	29
9. ۸. د میوی رنګړي کول.....	31
9. ۹. د انارو تشوشتات، ناروغۍ، حشرات او د هغوي کنترول.....	32
9. ۱۰. د انارو تشوشتات او د هغې کنترول.....	32
9. ۱۱. د حشراتو آفتونه	32
9. ۱۲. ناروغۍ.....	36

.....	۱۱. د انارو د حاصلاتو راټولوں او سنپالوں
37	۱.۱. د میوو پوخوالی:
37	۲.۱. د حاصلاتو د راټولوں لاری چاري:
37	۳.۱. د انارو د میوو پروسس:
38	۴.۱. د انارو نخیره کول:
39	۵.۱. په غذایي رژیم کي د میوو برخه اخیستل.
40	۱۲. پوبنښي بوټي
40	۱. آيا بزگر دوهمى حاصلات د عايداتو د لاسته راوړلو لپاره کري؟
40	۲. ولې پايد پوبنښي بوټي وکړل شي؟
41	۳. د پوبنښي بوټو زیانونه هم باید په نظر کي ونیول شي
41	۴. سپارښتنې

۱. انار: سر چینه بی او چیرته کرل کیری.

انار د ایران، شمالی هند، همالیا او په اسیا کي د مدیترانی او فرقاز په زونونو کي له پخوا وختونو راهیسي کرل کیده او ویل کیری چي اصلی منشه او مبدا يی هم ياد شوي حایونه دي. انار په هر دول خاور او آب او هوا کي توافق کوي. انار د وچکالی، مالگی، د اوسيپنی د کموالي او فعال کلسيم کاربونېت په وړاندي مقاومت لري. انار په پراخه پیمانه په ایران، هند، د دسهيل ختيئی آسیا په وچو برخو، ملايا، شرقی انديز او د متحده ایالاتو او لاتين امريكا په وچو او تدو سيمو کي کرل کیري. انار عموماً په هغه Ҳمکو کي چي د بحر له سطحي څخه ۱۰۰۰ متره بنکته پرتي دي، کرل کیري او په خاصه توګه په تدو او نيمه تدو سيمو پوری محدود دي ولی په وج او نيمه وج اقلیم کي بنه وده کوي. انار په هغه حایونو کي چي ژمي سور او اوری تود وي، په زره پوری وده کوي. انار د سری هوا د شرایطو په وړاندي مقاومت لري مګر د سانتی ګرید د منفي ۱۰ درجو څخه بنکته تدوخه کي د اوردي مودي لپاره ژوندي نشي پاتی کيداي. که چيری د ميوی د ودي په دوران کي د تدوخى درجه ۳۸ درجى د سانتی ګرید او اقلیم وج وي نو د بشه جنسیت لرونکي ميوی تولیدوي. هغه سيمی چي د رطوبت او اورښت اندازه بي نسبتاً زيانه وي د انارو د کرلو لپاره په بشپړه توګه نامناسبه ګنل کیري او هغه ميوی چي ددي دول شرایطو لاندی تولیديري خوبوالی يی کم او چاوديلو ته زيات میلان لري.

اوسمهال انار پرته له انتراكتیکا څخه د نږي په تولو لوبيو وچو کي کرل کیري. د انارو تولید په نړیواله کچه د متحده ایالاتو (د کالیفورنیا او اریزونا ایاللونو) پواسطه رهبری کیري او د ترکی، تونس، هسپانی او ایران د ھیوادونو پواسطه تعقیبیري. ګه څه هم د انارو د موجوده تولید په هکله په عمومي دول سره قبول شوي احصائيه وجود لري.

- کالیفورنیا هر کال د ۶۶۳۹ هکتاره Ҳمکي څخه ۱۷۰۰۰ متریک تنه انار چي مجموعی ارزښت يی ۴,۹ میليونه امریکایي دالر کیري، تولیدوي. ځرنګه چي د انارو روغتیایي ګټه ډېره زيانه ده نو د نیالګیو ګښنیو یې مخ په زیاتیدو دي.
- د راپورونو له مخ په ۱۹۹۹ زیردیز کال په تونس کي په ۱۵۰۰۰ هکتاره Ҳمکه کي انار کرل شوي وو چي شمير يی ۵ میليونه نیالګیو ته رسیده. دغه نیالګی په منظم دول په جلا باغونو يا د نورو میوه لرونکو نیالګیو سره په ګډ دول کرل شوي وو. په ۱۹۹۷ زیردیز کال کي يې ګلنی تولیدات ۵۰۰۰۰ تتو ته رسیده. د تولید شوي ميوی زيانه برخه په کورنيو بازارونو کي پلورل کیري او یوه کمه اندازه (په سلو کي ۱ برخه) یې بهرنیو ھیوادونو ته صادریري.
- په ۱۹۹۶ زیردیز کال په ترکیه کي ۶۵۰۰۰ تنه انارو د تولید راپور ورکرل شوي وو.
- په ۲۰۰۵ زیردیز کال په ایران کي د ۶۰۰۰۰ تنه انارو د تولید راپور ورکرل شوي وو.
- اوسمهال په افغانستان کي انار د باغداري د تولیداتو په سلو کي ۲ برخی (د هغه سروي ګانو په اساس چي په ۱۹۹۷ او ۲۰۰۳ زیردیزو ګلونو کي د الثاني د مشورتی موسسی، کابل، افغانستان او د ملګرو ملتونو د خوراک او کرنې د ادارې پواسطه ترسره شویدي) تشکيلوی چي د کندهار، بلخ، هلمند او نیمروز په ولايتونو کي کرل کیري. هغه سيمه ابیز ډولونه (ورايتی ګانی) چي د کندهار ولايت د انارو د تولید په اساسی او مهمو سيمو (۴۰۳۲ جريې یا ۸۰۶ هکتاره) کي کرل کیري د کيفيت او تولید له نظره د خاص شهرت لرونکي دي. د راپورونو له مخې بزگراند دند په ولسوالي کي له یو هكتار Ҳمکي څخه

په اوسته دول ۱۷۲۰ کیلوگرامه انار (۳۴۴ کیلوگرامه/جریب) او همدارنگه د ار غنداب په ولسوالي کي له يو هكتار حمکي خخه ۳۸۰۰ کیلوگرامه انار (۷۶۰ کیلوگرامه / جريبي) لاسته راوري دي. د فراه ولايت هم د انارو د توليد (۱۰۹۷ کیلوگرامه / هكتار يا ۲۱۹ کیلوگرامه/جریب) او لور کيفيت لرونکو ميوو له مخی زيات شهرت لري. انار د مهمو حاصلاتو له جملی خخه په دوهمه درجه کي ھاي لري.

د انارو توليد د هغوي د توليداتو په خاصه توګه د انارو د جوس د غوبنتى د لوړيدلو سره سه مخ په زياتيدو دي دا ھکه چي اوس د انارو روغتنيايو گتي په داکه شويدي.

۲. انار څه دول ميوه ده او د ودي او نمو خانګړتیاوي یې کومي دي؟

انار (*Punica grantum*) کوچني وني لرونکي نباتات دي چي لوړوالۍ بى تر ۸ مترو (زياتره يى نسبتاً کم لوړوالۍ لري) پوري رسيري چي په تودو سيمو کي د تل لپاره شني (دوامداره) او په نيمه تودو او معتدله سيمو کي بى پاني توئيري. د انارو نيالكي پير لر تيره وزمه او بى دوامه نبات دي چي کوچني، نري او اوبردي پاني او لند دندرکي لري.

د انارو ساقه د سور نصواري رنگه پوستکي پواسطه چي وروسته بيا په خر رنگه پوتكى پواسطه چي وروسته بيا په خر رنگه پوتكى بدليري، پونسل شويده. د انارو خانګي شخي، گوتيز (زاویه لرونکي) او اکثره تيره وزمه وي. د بوتود ودي په وخت کي د بوتني د بیخ خخه د پندرکو یو قوي ميلان رامنځته کيري. په باعونو کي معمولاً نيالكي د یوی ساقې په درلودلو سره د یوه نيالكي يا وني په بنه روزل کيري او همدارنگه کيدای شي چي د څو ساقو په درلودلو سره د یوه نيالكي يا وني په بنه وروزل شي. په سرو سيمو کي بنابي د انارو وني د څو ساقو په درلودلو سره و روزل شي څو د تولي وني دله منځه تللو خطر کم شي. د انارو وني کيدای شي تر ۲۰۰ کلونو پوري ژوندي پاتي شي مګر د ميوی ورکولو توان او قدرت يى د ۱۵ کلونو خخه وروسته کميري او بى ژمره کيري. زياتره د انارو وني په دو هم کال (ھيني وني په لومړي کال) ميوه توليدوي مګر د ۳-۵ کلونو پوري د پام ور ميوه او حاصلات نه ورکوي.

د انارو وني سپین، ګلابي، سره يا نارنجي ګلان نيسې. ګلان کيدای شي یواحی مذکر (د لوړيدلو تخمو سره) يا په بشپړه دول د مذکر او مؤنثو برخو لرونکي وي او د حاصلاتو د توليد سبب وګرئي. څرنګه چي د انارو په زياتره وني د دواړه مذکر او مؤنث برخو لرونکي وي چي په دي دول انارو کي ټاني القاح صورت نيسپاوا ميوه توليدوي. د غوره حاصلاتو د لاسته راوري لو لپاره باید بل دول (نوعه) موجوده وي څو ګډه ګرده افشاري (Cross Pollination) صورت ونisi چي د دي دول القاح (ګرده افشاري) په نتیجه کي حاصلات په سلو کي ۳۸ برخی زياتوالی مومي. د

انارو بعضی ډولونه ځانې القاح نلري او ګډه ګرد افشاراني (Cross Pollination) ته اړتیا لري . ګرد افشاراني معمولاً د حشراتو (د شاتو د مچيو) پواسطه رامنځته کيري. په عام ډول د انارو د ګل غوریدنه د مارچ - اپريل او جولائي - آگست د میاشتو تر منځ رامنځته کيري. د ګلانو د غوریدلو موده ۱۰ نه تر ۱۲ اونۍ یاتر دي زیاته وي چې د نبات په نوعیت (ورایتی) او جغرافیاکی موقعیت پوري اړه لري. د ګلانو بشپړه غوریدنه په اتكلی توګه په یوه میاشت کي پاي ته رسیري او لیدل شویده چې د ګلانو غوریدل او د میوی تولید په ۳ يا ۴ جلا دورو کي ترسره کيري. د نارینه ګلانو سلنې لوره (په سلو کي له ۶۰ - ۷۰ څخه زیات) ده چې د انارو په نوعیت (ورایتی) او موسم پوري اړه لري. د ګلانو د غوریدلو په مرحله کي په مختلفو انواعو (ورایتی ګانو) کي د ذکر شوو دوه ډوله ګلانو د غوریدلو اندازه (زیات نارینه ګلان یا بشپړ ګلان) ډول له سره توپیر لري. په عمومي ډول سره د ګلانو د غوریدلو په لومړي مرحله کي د بشپړ ګلانو شمیر زیات او برجهسته وي ولی د ګلانو د غوریدلو د مرحلی د بشپړیدلو پوري په تدریجی ډول کمیري او وروسته بیا زیاتيری. د حاصلاتو د راتولولو په وخت کي د میوی سانته د مخکنیو ګلانو څخه تر رسیدلو ګلانو پوري په سلو کي ۳۰ ښه د ګل غوریدني په لومړي مرحله کي او په سلو کي ۸۰ ښه د ګل غوریدني په وروستي مرحله کي زیاتيری. هغه ګلان چې د ګل غوریدني څخه ۴ نه تر ۵ اونۍ وروسته غوریري، زیات حاصلات (په سلو کي ۹۰) چې کیفیت بی بنه او د چاودیدلو اندازه هم کمه وي، تولیدوي. نو ځکه د لومرنیو میو د رنګری کولو پواسطه په مجموعی ډول د میوو جنسیت اصلاح کوي.

د انار میوه ۳,۵ - ۶،۵ سانتی متراه سور، ۳۰ - ۱۲۰ ګرامه وزن او د ۳ - ۶ میاشتو په جریان کي وده کوي او پخیري. د انار میوه خرمن وزمه بنوی پوتکي لري چې د ډیوبول نوو نازکو پردو پواسطه جي د خورلو ورتیا نلري، په څو برخو ویشل شویده چې هره برخه یې د شیره لرونکو دانو څخه ډکه وي. د میوی (دانو) بهرنی طبقه کیدای شي سپین/شین، ګلابي یا سور رنګ او ژير ته ورته پس منظر ولري. د شیری رنګ د دانو بهرنی رنګ تعقیبوي. د انارو د میوی د بنه خوند د لاسته راولو لپاره د حاصلاتو د تولید په دوران کي لوری تودوخي ته اړتیا لیدل کيري. تور رنګه میوی بنه خوند لري. د میوی رنګ د نوعی په ځانګړتیا پوري اړه لري.

۳. نوعی یا ډولونه

د انارو د *Punica* د جنس بله یواخنی ډول د *P. proto-punica* (همدارنګه *P. nana*) په یې هم بولي) څخه عبارت دي چې په تجارتی ډول نه تولیديري او د خورلو ور هم ندي.

د انارو نوعیت (ورایتی) په هغه هیواد پوري چیري چې کرل کيري، محدود وي او اصلی ارثی سرچینه یې هم بعضی وختونه معلومه نه وي، دا ځکه چې کیدای شي یو ډول انار خو نومونه ولري. په زیاتره هیوادونو کېد انارو په سلګونو ډولونه (نوعی) وجود لري. د انارو نوعیت (ورایتی) عموماً د خورلو، خورلو-تروشو او تروشو، وختي، منځني او نا وخته موسم د جوس په خاطر، د میز د سر میوه (د میز په سر د ډوډی خورلو په وخت کي)، نرم دانه لرونکي انارو، ګلک دانه لرونکو انارو، میده دانه او غټو دانه لرونکو (لبرو دانه لرونکو او دیرو دانه لرونکو) انارو له مخي طبقه بندی کيري. د ډولونو نومونه ځیني وختونه د کرلو د ځای او یا هم د میوی د رنګ څخه سرچینه اخلي. که څه هم د انارو ۳۰۰۰ ډوله (نوعی) پېژندل شویدي خو یوازي یو ډول

بی د وندرفول (Wonderful) په نامه یادیږي چې په ځانګري توګه په کالیفورنيا، چیلی او اسرائیلو کي کرل کیږي.

د یادولو ویر خبره ده چې د ګلکو دانو لرونکو انار د خورلو تیت جنسیت لري نوله همدي کبله د خورولو لپاره نرمو دانه لرونکو انارو ته ترجیح ورکول کیږي. ګلک دانه لرونکي انار چې سوربخت رنگ لري، زیاتره د جوس جورولو او پروسس په برخه کي ورڅه کار اخیستل کیږي.

د امریکي متحده ایالات (USA)

د انارو د وندرفول (Wonderful) دوبلومړي څل لپاره د قلمى په دوبل د فلوریدا له ایالت څخه سرچینه اخیستي او وروسته بیا په ۱۸۹۶ زیږدیز ګل په کالیفورنيا کي تکثیر شوي. د دغه دوبل انارو میوه ګرده مګر قطبی برخه یې همواره ده. نوموری نوعه تته، ارغوانی، سور رنگي، متوسط پند پوتکي لرونکي، جوس لرونکي او نيمه ګلکي داني (زېږي) لري. د نوموری نبات بوټي قوي او بنه حاصل ورکوي. د ميوی جسامت یې غلت او سور ارغوانی رنگ لري. په تود افليم لرونکي جزايرو کي د بنه جنسیت میوه ورکوي او په هر دوبل خاوره کي تر دېره وخته ژوندي پاتي کیدای شي. د کر په لومړي ګل میوه ورکوي. په نوموری نبات کي په ځاني دوبل الفاح صورت نيسی. د حاصلاتو دراټولولو وخت یې د آکست له ۲۵ نیټي څخه د اکتوبر د میاشتی تر لومړي نیټي پوري دی او د ۶ سانتی ګریده یا له دې څخه په بشکته تودوڅه کي ۱۵۰ سرو ساعتونو ته اړتیا لري.

د انارو نور ډولونه (ورايتی ګانی) هم شته، مګر په کمه پیمانه کرل کیږي چې عبارت دي له:

امبروسیا (Ambrosia): جسامت بی د وندرفول (Wonderful) په نسبت درې چنده دی. پېکه ګلابي پوتکي لري، جوس یې ارغوانی رنگ او خور تروش بخن خوند لري. د وندرفول (Wonderful) په شان ۱۵۰ سرو ساعتونو ته اړتیا لري.

تل خوبه نوعه (Eversweet): دغه دوبل انار دېر خوابه (تردي پوري چې خام انار یې هم خوابه دي) او دانی نه لري. سور پوتکي او روښانه (شفاف) جوس لري. د حاصلاتو راټولول یې د اوږي په وروستي وخت کي پیل او تر مني پوري دوام کوي. د سیند په غاړو د سیند د غاړو څخه ليري جزايرو کي کرل کیږي. ګلان یې غلت، ځلانده او نارنجي سوربخت رنگ لري. ۱۵۰ سرو ساعتونو ته اړتیا لري او الفاح یې په ځاني دوبل صورت نيسی.

گرینادا نوعه (Grenada): دغه میوه دننه او بهر ژور سور رنگ لري او په كاليفورنيا کي بي په تجارتی ډول کرل مخ په زیاتیدو دي.

رید سلک نوعی (Red Silk): دغه ډول انارو وني تیت قد لري چي لوړوالی بي تر ۲ مترو پوري رسپری. د UC Davis نوع (ورایتی) بي د لوېي میوي لرونکي ده، د جوس رنگ بي سور او زیات خوندor دی او ددی تر څنګ د تریوالی او خوروالی ډير په زره پوري تعادل لري.

خواړه انار: د دغه ډول انارو خوروالی د وندرفول انارو په نسبت زیات او په هغه سیمو کي چي اوږي بي یخ وي د بنه کیفیت لرونکي حاصلات ورکوي. د دغه ډول انارو وني کوچنی، پانی بي څلانده او زیاته بنسکلا لري او وني بي د پسلی په آخر کي سري نارنجي غوتی نيسی. په لوښی کي د ودی کولو لپاره ډيره مناسبه نوعه ده د حاصلاتو راتولول د اوږي په روستيو وختونو کي تر سره کيري. نا چاو ديدلي او پخي میوي بي په سرو او وچو ځایونو کي د دوو میاشتو يا زیات وخت لپاره ذخیره کيري. ډيره لبرو سرو ساعتونو (۱۰۰ ساعتونو) ته اړتیا لري. په دغه ډول انارو کي ټهاني القاح صورت نيسی.

ترکیه

ترکیه يو له هغه هیوادونو څخه چي انارو ورڅخه سرچینه اخستی، شمیرل کيري او په مختلفو سیمو کي بي د انارو ډیر ډولونه کرل کيري. د انارو ډولونه بي د خوروالی او دانو په اساس طبقه بندی شویدی چي عبارت دی له: تریو، خور تریو او خواړه ډولونه او همدارنګه د دانو د کلک والي په اساس مختلف ډولونه (نرم دانه، نیمه کلک دانه او سخت دانه) لري.

فلاهیمیز (Fellahyemez)، ایک سیلیک (Eksilik)، ایرنار (Ernar)، هیکازنار (Hicaznar) کتیرباسی (Katirbasi) او اسینار (Asinar).

تونس

تونس يو له هغه هیوادونو څخه چي انارو ورڅخه سرچینه اخستي، شمیرل کيري او د هیواد په مختلفو سیمو کي يی د انارو مختلف دولونه په پراخه پیمانه کرل کيري. د دغه دولونو نومونه محلی منشه لري او له هغه ځای څخه اخیستل شوي چيري چي کرل کيري يا داچه درنگ له مخي نومول شویدی. نباتي مواد وار په وار د سیمو تر منځ تبادله کيري چي ارثي دولونه يی په نومورو سیمو کي د نورو دولونو سره کیدای شي نیرودي اړیکي ونه لري ځکه نو تولید په منطقو کي نه مشخص کيري. هغه میوی چي په باغونو کي په عنعنوي دول سره تولید شوي، د نورو بازارونو لپاره ور او مناسب ندي او زیاتره زاره باغونه له منځه ورل شویدی. یواخې یو خوسیمه ایزې دولونه په قوریو کي تکثیر کيري او په نورو باغونو کي ورڅخه کار اخیستل کيري. ځینې دولونه يی د میزی Mezzi، رویانزی (Ruanzzi) یا ګاروسي (Garoussi) په نومونو سره یادیروی چي په دی کي لبره څلور ارثي اړیکي لرونکي ګروپونه موجود دي.

هسپانیه

په هسپانیه کي انار معمولاً د الیکینت (Alicante) او مورسیا (Murcia) په ولايتونو (د هسپانیي سهیل ختیحو سیمو) کي کرل کيري چيري چي په اوري د هوا د تودخی درجه د ۴۰ سانتي ګریده څخه لوړیږي. د دولونو ځانګړتیاوی د دولونو ترمنځ په لوړه کچه تغییر مومي. تر تولو مهم دول یي مولر دی ایلچ (Mollar de Elche) چي زیات کرل کيري او نور دولونه يی د روجا (Roja)، والینشیانا (Valenciana) او داسی نورو څخه عبارت دي. د والنسیانا (Valenciana) بهرنۍ برخه د مولر څخه زیاته روښانه او سوروالی لري مګر د اخلي برخه یي نسبت مولر ته پیکه رنګ لري او خوروالی یي هم کم دي. اوس مهال د انارو د نسل ګيري د پروګرامونو له لاري نوي دولونه معرفی شویدی څو سوداګریز محصولات اصلاح شي.

ایران

هغه خواره دولونه چي په تازه دول په ایران کي استعمالیري عبارت دي له علق شرين (Alak-E Shirin)، بهشتی (Bihashteh)، آ GAMMAD علی شرين (Agha Mohammad Ali shirin)، ملاسی شرين (Malase Shirin) او پوست سفید شرين (Safeede Shirin) او همدارنګه نیله بوتي او زینتی دولونه يی د علق ترش، تابستانی او پوست سفید ترش څخه عبارت دي.

ایتالیا، په خاصه توګه سیسلی: هغه دولونه چي په دغه هیواد کي کرل کيري په لاندی دول دي: رگانا (Ragana)، رکالموتو (Racalmuto)، پروفیتا (Profeta)، سلینونت (Selinunte)، نیرانا (Neirana) او دیننت دی کاولو (Dente di cavallo).

هند: په دغه هیواد کي معمولاً د انارو هغه دولونو ته ترجیح ورکول کيري چي داني يی غوبنینى او له او بولو څخه ډکي وي. د انارو هغه دول چي داني يی نسبتاً نرمي وي، اکثره په بی دانه انارو کي

طبقه بندی کیزی چي دولونه یي عبارت دی له: بی دانه، کندهاري، آلاندي، دولكا، کابل، موسقط رید، پپر شیل، پونا، هسپانوي ربی، ویلویو، مسقط وائت.

که خه هم د انارو د کر په هکله په منځني ختيئ او اسيا کي محدود معلومات وجود لري خو څيني دولونه یي د سوداګریز اهيتم له مخي په لاندي دول لست شويدي:

عراف: احرم، اسود او حلو

عربستان سعودی: منگولاتي

اسرائيل(يهودي برخه): وندرفول، ريد لوفاني - خوروالی او تندوالی یي د هغه دولونو څخه چي په عربي ملکونو کي کرل کيري کم دي.

اسرائيل(عربی برخه): مالیسی، راس ایل بغل

٤. د انارو نسل ګيري، د سوداګریزو دولونو انتخابوں

د ونو په اړه مهمي ځانګرتیاوي:

- لور تولیدات: لور او بنه حاصلات مطلوب دي.
- تبیت قد لرونکي وني: د انارو د ونو له ځانګرتیاوه څخه یو هم تبیت قد دي خو د کرلو په ځانګرو شرایطو کي حاصلات په آسانی سره راتول کړاي شي.
- د سري هوا په وراندي د ونو مقاومت: د ونو دغه ځانګرتیا په خاصه توګه په هغه سيمو کي چي سخت سور ژمي لري، د اهميت ور ده. د سري هوا په وراندي مقاومت په دېرو عواملو (عمر، د بوتي وضعیت، په ژمي کي د بنکتنی تودو خي درجی وخت) پوري اړه لري. د انارو په مختلفو دولونو کي د سري هوا په وراندي حساسیت توپیر لري. نرم دانه انار نسبت سخت دانه انارو ته د سري هوا په وراندي کم مقاومت لري.

د میوو په اړه مهمي ځانګرتیاوي:

• غوره جنسیت لرونکي میوو:

د میوی په جنسیت کي د میوی اندازه او شکل، د پوتکي او زیو رنگ، د شیري (جوس) درلودل، د بوري او تیزابو خوند شامل دي. د دولونو د ځانګرتیاوه تر منځ لوی توپیر موجود دي چي کیدای شي دا د کرنیز چاپیریال او حاصلاتو د راتولولو د نیټي پواسطه په پراخه کچه متاثره شي. د میوی د اندازې یا د پوتکي د سور رنگي او همدارنګه د میوی د داخلی جورښت تر منځ دوامداره (با ثباته) اړیکې وجود نلري. په نسبی دول زیات جوس د غتې میوی څخه دېر مطلوب په.

- د نرموزیرو (دانو، شتوالي): د زیو نرمولالي یا د زیو نه موجودیت یوه په زړه پوري اقتصادي ځانګرتیاوه چي د میوو د استعمال جنسیت اصلاح کوي. د انارو زیات دولونه د دغه ځانګرتیاوه نظر کي نیولو سره یو له بله په بشپړه توګه توپیر لري. د سخت زیو دولونو جورښت کیدای شي چي د نرم زیو دولونو د ګډي ګرده افسانې پواسطه متاثره شي.

- د چاوديدلو په وراندي د ميوی مقاومت: د چاوديدلو په وراندي د ميوی مقاومت په زياته اندازه د آب او هوا او باغونو د اداري او تنظيم په خاصه توګه د او بوبه د رژيم او او به خور مهال ويش پوري اړه لري او د پورته عواملو پواسطه متاثره کيري.
- د سورې کوونکو حشرو په وراندي د ميوی مقاومت: د Butterfly او Moth مختلفي د لارواوي د انارو پېژندل شوي حشرات دي چي انارو ته د پام ور زيان اړوي او هغه وخت ميوو ته زيات زيان اړولائي شي چي لاروا (چينجي) د ميوو د تخریب سبب شي. په عمومي توګه تيزاب لرونکي ميوی د خورو ميوو په نسبت د کم زيان سره مخ کيري.
- د حاصلاتو دراټولولو څخه وروسته د بنه جنسیت درلود: په زياتره هيوادونو کي د انارو ذخیره کول او انتقالول مروج دي. د حاصلاتو دراټولولو څخه وروسته د ميوو د بنه جنسن سائل او د ميوی مقاومت د حاصلاتو د سائلو او ذخیره کولو په زړه پوري ځانګړتیاوي دي.

۵. د انارو د کرلو لپاره کومو شيانو ته اړتیا ده؟

۵. ۱. د تودوخي درجه

د انارو ډولونه په نيمه تودو سيمو کي چي معتدله تودو خه لري بنه حاصل ورکوي ۱ او په طبیعي ډول سره په هغو سيمو کي چي ژمي يې سور او اوږي يې تود وي بنه توافق کوي. انار د منفي ۱۱ درجي څخه کښته تودو خه کي تر ډيره حده زيانمن کيداي شي. د انارو نيلگي لومړي پاني او وروسته غوني کوي او د لومړي پاني څخه تر غونئي کولو پوري د یخ وهني په وراندي حساس دي. د انارو بوتي نيمه وچ افليم خوبنوي او د چکالي په وراندي زيات مقاومت لري. انار په پوره لمريز موسم کي بنه حاصل ورکوي. ددي لپاره چي د انارو پونکي د یخ وهني او لمد سوزي دلوله امله زيانمن نشي نو باید د ونو تني د سپین رنګ پواسطه رنګ کړل شي څو د سرو شپو او ګرمو ورخو په دوران کي د تودوخي درجي تعبيرات کله چي ونه نېغه په نېغه د لمد د ورانګو په وراندي واقع کيري، راکم کرو.

۵. ۲. خاوره

د انارو وني پرته له بنوره زاره يا زيات کلسیم لرونکو او القلي لرونکو خارو څخه په نورو ټولو خاورو کي کړل او بنه وده کوي. د انارو بوتي د کمه اندازه القلي لرونکو خاورو په وراندي چي pH بي ۷، ۵، ۵ رسپيري، مقاومت لري، ولې د انارو د کرلو لپاره په لبره اندازه تيزابي خاوري (pH 6.5 - 5.5) په زړه پوري خاوري دي. انار په ژورو او درندو ګډو خاورو کي بنه وده او حاصل ورکوي، مګر منځني درنې خاوري په داسې حال کي چي په بنه ډول سره يې زيم ايستنه شوي وي هم د منلو ور دي. د انارو وني د یو مخیز او به خور په وراندي مقاومت لري که څه هم د انارو وني معمولاً د مني په موسم کي زياتي او به کيري څو د حاصلاتو دراټولولو تر وخته د ميوی په اندازه کي زياتولي منځته راشي. د ژمي په موسم کي باید او به خور تر سره نشي ټکه چي د پسراли په موسم کي د زياتي نباتي ودي سبب ګرځي. په ژورو خاورو کي باید انار په مايلو ځایونو کي وکړل شي څو په خاوره کي د هوا جريان او د انارو تولید اصلاح شي. د انارو د کرلو لپاره سپکي او شکلاني خاوري هم استعماليداډي شي خو په دي شرط چي باغ باید بنه او به شي.

۶. په افغانستان کې انار په کومو ځایونو او کوم ډولونه یې کړل کېږي؟

د کندهار انار په تاریخي لحاظ د غوره جنسیت لرونکو انارو په توګه پیژنډل کېږي. د انارو زیاتره باخونه یې د ارغنداب د سیند په اوږدو کې موقعیت لري. د کندهار په ولايت کې د انارو ګلنی تولیدات په اټکلی ډول ۲۰۰۰۰ متریک ټتونه رسیری چې عمدہ ډول یې د کندهاري انارو څخه عبارت دي. د تګاب په ولايت کې عمدہ ډول د بی دانه انارو څخه عبارت دي چې ګلنی تولیدات یې ۴۰۰۰ متریک ټتونه رسیری. د افغانستان په نورو سیمو کې هم په کمه اندازه انار تولیديری. د بحر د سطحي څخه لوړوالي د انارو په تولید کې اساسی خند ګنل کېږي. د ننګرها په ولايت کې بی دانه انار په هغه حمکو کې چې د بحر له سطحي څخه ۱۰۰۰ متره یا تردی زیات لوړوالي لري، کړل کېږي او کندهاري انار د ۵۵۰ مترو څخه نیولي تر ۱۰۰۰ مترو څخه بنکته لوړوالي پوري، کړل کېږي.

۷. د باځ پلانګذاري:

۷. ۱. د ډول یا نوعي غوره کول

يو بزگر باید کوم ډول بوتی وکري او ولی؟

په عمومي ډول سره د انارو د غوره ډولونو د پیژنډلو لپاره د لاندي ځانګړتیاو څخه کار اخیستل کېږي:

- د انارو هغه ډولونه چې ګلابي یا سره ګلان ولري چې عام، په زړه پوري او سوداګریز ډولونه بل کېږي.
- سري رنګه میوی یې زیات تریوالی ته میلان لري
- سپین رنګه یا ګلابي رنګه میوی یې زیات خوبوالي ته میلان لري.
- انار د بوتی په تولو برخو کې په یو وخت پخیري او د چاودیدلو څخه د مخنيوي لپاره باید یو یو راووشکول شي.
- غټه میوه، که څه هم کوچني میوی ژر پخیري، خو د غټو میوو لپاره په بازار کې تقاضا زیاته او هم تر نورو په لوړه بیه پلورل کېږي.
- د بنه ذخیره کيدو او انتقال ځانګړتیاوي ولري.
- د زیاتو زیرو په نسبت باید زیاته غوبنینه برخه ولري ټکه چې کوچنيو او نرمو زرو ته ترجیح ورکول کېږي.
- ځاني القاح باید ولري.

ځاني القاح لرونکي انار (Self Compatibility): د انارو زیاتره ډولونه ځاني القاح لري او له پولینایزر (Pollenizer) څخه پرته میوه نیسي، خو د میوی نیونه یې د پولینایزر (Pollenizer) سره اصلاح کیدای شي. که چېري مشکوک یاست ۲ یا له ۲ څخه زیات ډولونه وکرئ خو خپل منځي غیر ځاني (ګله) القاح صورت ونیسي چې د نوموري عمل په نتیجه کي بنه تولیدات لاسته راخي.

٧. ٢. زیاتوالی یا تکثیر(Propagation)

انار د سختو او نرمو قلمو لرکیو د قلمو یاتخ له لاری تکثیر کیدای شی. هغه نرمي قلمي چي د وده ابیز فصل په وروستیو کې وختونو کې رامنځته شوی وي کیدای شی جي د قوریوپه بستر يا شنو خونو کې ریبني وباسی، مګر دا د تکثیر معیاري لاره نده. تاخونه د استراحت د دوری له تیرولو څخه پرته په ډیره آسانی سره زرغون او وده کوي، مګر وني په سوداګریز ډول د تاخونو د تیغو پواسطه نه کرل کیري څکه چي په نومورو نیالگیو کې چي د تاخونو پواسطه تکثیریږي د مخکینې نوعی ریښتني او واقعی ځانګړتیاوی نشته. د تاخونو څخه د لاسته راغلو نیالگیو میوی د مختلفو ځانګړتیاو درلودونکي وي، د بیلکې په ډول غټه میوه په وره میوه، زیات جوس لرونکي په لور جوس لرونکي، پخه سره یا ګلابي رنګه په سپینه او همدارنګه خوره میوه په تروشه میوه بدليزې.

نیالگی د سختو قلمو پواسطه په ډیره آسانی سره تکثیریږي چي د نومورو قلمو اوږدوالي باید د ١٥ - ٢٠ سانتي متره او پندوالی (قطر) یې د پنسل په اندازه یا له هغه څخه غټه وي. قلمي باید د تير فصل د دنورکو څخه چي غوتی او پانۍ ولري (قلمه باید د ګل، غوتیو او پاتي کیدونکو پانو سره یوځای قطع کرل شي) واخیستل شي او یا هم وده کوونکي لښتی د استراحت د مرحلې په وروستي وخت کې مخکي له دي چي پانۍ یا ګلان په غوریدلو پیل وکړي (د فبروري یا مارچ میاشت) واخیستل شي او په تعقیم شوی خاوره کي دي په عمودي ډول کیښوډل شي. په شنه خونه کې د پورتنی زخه د باندي خواته پریښوډل شي او یا د نیغه د فوریو په بسترونو کې وکړل شي. د انارو قلمي په آسانی سره ریښي کوي او په زړه پوري کلونونه (Clone) ورڅه په لاس راحي. قلمي کیدای شي چي د قوریو په کتارونو کې د ١ - ٢ کلونو لپاره پریښوډل شي. مخکي له دي څخه چي قلمي په خپل اصلې ځای کي وکړل شي، باید لور تر لوره د یو کال لپاره د قوریي په بستر کې پاتي شي. کله چي قلمي د قوریي د بستر څخه انتقاليري نو نازکي ریښي لري که چېري محفوظي وسائل شي په بنه ډول سره زرغون او وده کوي. په عمومي ډول سره د انارو تکثیر د بناخ د پیوندولو پواسطه بنه نیتجه نه ورکوي.

٧. ٣. د موقعیت غوره کول او تیارول

تولید د وني په اندازي، قوت او د حاصل ورکولو په توان پوري اړه لري. هغه عوامل چي د ننګههار د انارو په تولیدونکو سيمو کي د وني د اندازي محدودونکي عوامل په لاندي ډول دي:

- اقلیم، په خاصه توګه د او به خور یا کافی اندازه باراني او بو نشتوالي او یا یخ و هنه په هغه سيمو کي چي کیدای شي د ژمى په موسم کي د تودوخي درجه د منفي ٥ څخه تر منفي ١٥ سانتي گريده وي. که چېري یخ و هنه د پسلۍ څخه مخکي یا د غوتیو د غوریدلو په دوران کي رامنځته شي نو کیدای شي چي حاصلات له منځه ولاړ شي.
- خاوره - په ژوره او بنیزاده خاوره کي د کمزوري خارو په پرتله بنه وده کوي او محدوده نه وي . انار باید په بنوره زارو او القلي لرونکو خاوره کي و نه کرل شي.

- حاصلخیزی - د غوره حاصلاتو د لاسته راوړل لو لپاره باید ونو ته کیمیاوې سره ورکړل شي.

٧.٣.١. د ځای غوره کول

د انارو د کرلو لپاره ژوري، بشي زيم ایستنل شوي او شکلنۍ لوم خاورۍ چي د رطوبت او خوراکي توکو د اخیستلو بنه ظرفیت ولري، تر تولو غوره خاورۍ کنل کيري. انار باید په مالګینو او الفى لرونکو خاورو کي و نه کرل شي. انار په متوسطه اندازه د اوبو د زیاتوالې په وړاندي مقاومت کولای شي. په پوره ډول د لمړ رڼا تقریباً د تولی ورځي په اوږدو کي ضروري ده.. هغه وني چي د ورځي په اوږدو کي د ۶ - ۸ ساعته لپاره ورته نیغ په نیغه د لمړ وړانګي و نه رسیرې، اوږدي نرۍ خانګي تولیدوي او د لبوا ګلانو او میوو درلودونکي وي. هغه سیمې چي د اوږي په موسم کي زیات او ربنت لري د انارو د کرلو لپاره مناسبې نه دي ټکه چې میوې بې نرمې او په ساتن ځایونو کي په آسانې سره خوسا او ورسټيرې.

ستاسو د خاورې د داخلې زيم ایستنې (دریناژ) د معلومولو لپاره یوه ساده آزمونېه ترسره کوو - څو وليدل شي چي آيا تاسو د انارو د ونو د کرلو لپاره مناسب ځای غوره کړي؟
د یو متر په ژوروالي سره یو تنگ سورې و کيندۍ او د اوبو څخه یې دک کړئ. که چېږي نوموري او به د ۲۴ ساعتونو په دوران کې جذب شوي نو تاسو به د میوه لرونکو او مغز لرونکو ونو دکرلو په برخه کي هیڅ ډول ستونزه و نلري. او که چېږي او به په ۴۸ ساعتونو کې جذب شوي، نوموري خاورې د څه نا څه ستونزو د منځته راتللوسره سره د ملنو وردي. که چېږي او به د ۴۸ ساعتونو څخه وروسته هم په سورې کي پاتې شوي نو د میوه لرونکو او مغز لرونکو ونو پر ځای سبزیجات او ګلان وکړئ.

٧.٣.٢. له یخ و هنې څخه ساتنه

د پاني د توکیدو، د ګل د غوریدنې او د میوې د ځوانې په مرحله کي د یخ و هنې د خطر د کمولو لپاره د باځ د پلان جورونه:

هغه وني چي په آزاده سیمو کي کرل شوي او یاله ډېرو سرو بادونو سره مخامخ وي، په ډېر احتمال د یخ و هنې له کبله زیانمنې کيري. په بشکته پرتو سیمو کي سره او یخه هوا راتولیري، نو په بشکته پرتو سیمو او رود خانو کي د انارو د ونو له کرلو څخه پده وکړئ. هغه وني چي د ودانېو یا دیوالونو سره نبردي کرل کيري، په خاصه توګه هغه وني چې سهیل لویدیع لور بې آزاده وي، د هغه تودوخي څخه جي د نومورو ودانېو او دیوالونو پواسطه جذب شوي وي، ګټه اخلي.

- د انارو وني باید په بشکته پرتو سیمو کي چېږي چې سره هوا د ګردچاپېره غرونو او شیلیو پواسطه راتولیري، ونه کرل شي.
- باید ډاد او اطمینان حاصل کړئ چې ځمکه ګلکه، مرطوبه د لمړ رڼا ته مخامخ ده.

- د انارو وني باید داسي وکرل شي چي شمال لورته میلان ولري خو د غوتیو په وروسته غوریدلو کي مرسته وکړي.

د روغوا او سالمو ونو سانته د يخ و هنې د زيانونو د کمولو لپاره تر ټولو غوره لاره ده. د هغه دوديزو لارو چارو څخه باید کار واخیستل شي چي د ژمۍ په موسم کي ژمنی خوب (استراحت) ته لاره همواروي. په دغه لارو چارو کي د دوبې په پاي یا منی کي د سري نه ورکول او بناخه بری شامل دي. غښتلي وني کيدای شي د يخ و هنې څخه وروسته روغي شي. هغه کمزوري وني چي ناروغي، د حشراتو له زيانونو او د خوراکي توکو د کموالي سره مخامخ وي، کيدای شي تر ټولو زياتي زيانمني شي او په تدریجي ډول بيرته رغيري.

د ورځي په دوران کي وابنه، مردار بوتي(هرزه بوتي) او خزلي خاوری ته د لمړ د ورانګو او تودخي د ننوتلو څخه مخنيوي کوي. ځکه نو د شپې د پريښولو لپاره لږه انرژي ذخیره کېږي. د امکان تر حده باید د ونو ګردچاپېره Ҳمکه د خزلو، مردار بوتو(هرزه بوتو) او نورو Ҳمکه پوښونکو نباتاتو څخه پاکه وساتئ. په باغونو کي د پوښونکو فصلونو د کرلو څخه ډډه وکړي یا د هغه لارښونکي چي د پوښونکو نباتاتو تر عنوان لاندي راغلي، تعقیب کړئ.

۷.۳.۳. د خاوری تيارول، سمون او سره ورکول

د کرلو څخه مخکي باید خاوره د ډيو(قلبه کولو) او یوم اړولو پواسطه په بشپړه توګه تiarه کړئ او د کرلو څخه مخکي تول مردار بوتي(هرزه بوتي) یوځای شوي، عضوي مواد لکه پوره خوسا شوي سره یا کمپوست د خاوری څخه د ۲۰ - ۲۵ سانتى مترو پوري لري کړئ. که چېري د خاورې pH د ۷ څخه کښته وي نو ۴،۵ کيلوګرامه چونه په ۹ متر مربع ساحه کي استعمال کړئ. د امکان په صورت کي له قوري څخه د نیالګیو له رايسنسلو څخه مخکي خاوره تياره کړئ. د انارو بوتي معمولاً د خوراکي توکو د کموالي سره نه مخامخ کېږي. نايتروجن د نورو نباتاتو پرتله د انارو د حاصلخیزې په اندازه، ودي، حاصل او کیفیت دیر تاثیر لري. د نايتروجن مناسبه اندازه د ودي د بنه کولو او نوو کینول شوو نیالګیو د پرمختګ لپاره ضروري ده.

۷.۳.۴. د کرلو څخه مخکي د سري ورکول

کمپوست، حيواني سره او شنه سره کيدای شي چي تر یو متر ژوروالي پوري و کارول شپړ د نیالګیو د کینولو پر مهال باید نوموري سره په سورې کي نیغه په نیغه وانه چول شي بلکه د نیالګیو د کرلو څخه وراندي باید استعمال شي، دا ځکه چي درېښو د ورسنیدلو سبب ګرځي او باید د کرلو څخه دمخه د سري ورکول بشپړ شوي وي ځکه چي په زيات احتمال درېښو د ورسنیدلو سبب ګرځي. د ژمۍ یا پسرلې په موسمونو کي باید د نايتروجن عضوي منبع لکه یوريا استعمال شي، خو یوريا په نايتروجن تجزيه او خوراکي توکي (نايتروجن) په تاکلي وخت آزاد شي. په یوه هكتار Ҳمکه کي باید ۲۰ - ۵۵ کيلوګرامه واقعی نايتروجن استعمال شي.

٧.٣.٥. د مردار بوتي(هرزه بوتي) له منخه ورل

زياتره مردار بوتي(هرزه بوتي) د انارو د نو نيالگيو سره د خوراکي توکو په اخيستلو کي په
كلکه سیالي کوي نو باید چي د نيالگيو د کينولو څخه مخکي پاک او له منخه یوورل شي.

٧.٣.٦. د نيالگيو د کښينولو طرحه او ديزاين

د انارو هغه دولونه چي ځاني القاح لري د بشپړو او استوارو کتارونو د پاسه کرل کيري داسي
چي د کتارونو تر منخ واتن د ۵ - ۷ متره او د نيالگيو تر منخ واتن د ۳ - ۵ متره وي چي
نوموري واتن د نوع په انتخابولو (نيالگي يا بوتي) او د باځ په قوت (د خاروي په کيفيت، د اوبو
پوره شتون د بوتي دول او خوراکي توکو) پوري اړه لري. که چيري د نورو بوتي پواسطه القاح
(Cross Pollination) ته اړتیا وي نو په دي صورت کي باید د Pollenizer شمير د هغه
دولونو (ورايتي) د شمير سره چي باید القاح شي، برابر وي، په دي شرط چي Pollenizer د
مطلوبه ميوو د تولید توان ولري. که چيري د Pollenizer د ميوو کيفيت کښته وي، نو په دي
صورت کي باید يو Pollenizer بوتي د ۹ عمه ميوه ورکونکو نيالگيو په مقابل کي وکرل شي
او تر منخ بي په عادلانه دول سره واتن پريښوول شي. Pollenizers تر تولو غوره او بنه نتيجه
ورکونکي طرحه او ديزاين هغه دي چي په 3×3 متر مربع ساحه کي ۹ ونی کينول شي داسي چي
مرکزي ونه يې(Pollenizer) وي. د نيالگيو تر منخ د لبر واتن پريښوول د کوچنيو نيالگيو د منحنه
راتلوا سبب ګرخي او کله چي ونی زياتي غتني شي نو یو پر بل باندي سیوري جوري او د ميوو
تولید کمیري. د انارو هغه ونی چي په بنه دول سره او به خور او القاح شوي وي، تر ۹ متره
لوروالي پوري وده کوي اوکه چيري يې وده همداسي پريښوول شي نوري هم لوئيري او په نتيجه
کي کمه ميوه تولیدوي. د انارو د رسيدلو ونو څانګي تر ۵ متر و پوري اوږدېري. د انارو نيالگي
باید يو له په پوره ليري واتن سره کينول شي څو د ډيرې سیالي مخه ونیول شي. د نو کتارونه
د شمال څخه سهيل لوري ته جور کړئ څود ميوو د پاسه د لمر وړانګي په بنه دول سره و لګيري.

٧.٣.٧. د انارو نيالگيو ته بنه پا شکل ورکول

انار په طبیعی دول سره د څو تنو يا څو نيالگيو په دول سره کرل کيري، که څه هم انار د نو په
څير کرل کيري. په عمومي توګه د ګلدانۍ په بنه یا د منخ خالي سیستم په بنه روزل کيري څو د
څانګو(کینوپې) تولو برخو ته په پوره دول سره د نور وړانګي ورسيرې چي په نتيجه کي ګلان په
بنه دول سره غوريرې او غوره کيفيت لرونکي ميوی تولیدوي. که چيري انار د بوتي په بنه وکرل
شي نو په دي صورت کي د دودي لپاره معمولاد ۳ څخه تر ۵ پوري ساقې پريښوول کيري. که
چيري انار د ګنو بوتي په شکل وکرل شي د کمی ميوی د تولید سبب ګرخي او بر عکس د نو په
بنه د لمر له وړانګو څخه زياته ګته اخلي او د زياتي ميوی د تولید سبب ګرخي. په ګنو باغونو کي
حاصلات کم او یواحی د نو په څوکو کي لبر شمير ميوی تولیدېري، ميوی کم رنګه او دوا پاشې
په پوره او مناسب دول سره نه تطبیقېري. د لور قد لرونکو نيالگيو د کرلو لپاره مطلوب واتن د

٤ X٦ یا ٥ X٦ متره دی. د متوسط قد لرونکو نیالگیو د کرلو لپاره مطلوب و این په تقریبی دول X٥ ٣ مترو ته رسیری.

هغه نوي او قوي بناخونه چي د ودي او نمو په فصل کي د انارو د وني په تنه باندي رابنکاره کيري، باید چي د لاس پواسطه پري او ليري کړل شي ټکه چي زياتي باروري او حاصلخیزه نه وي او د لمرا د ور انګو د نفوذ د کموالي سبب ګرځي خو که چيري وني د عمر په لحاظ يا د تولید د کموالي له کبله نوو بناخونو ته اړتیا ولري، نو باید د زړو څانګو د نوي کولو لپاره په هره ساقه کي یوازي یو بناخ پرېښودل شي څو زاره بناخونه تازه او نوي شي او د ۲ - ۳ کلونو په موده کي په ميوه تولیدونکي تنه بدله شي. په هغه باغونو کي چي ميوه پرته له زيني څخه د لاس پواسطه راتوليري باید د وني لوړوالۍ د ۳ - ۵ متره په اندازه و سائل شي او په هغه باغونو کي چي ميوه د زيني څخه په ګټه اخيستلو سره راتوليري باید د وني لوړوالۍ د ۵ مترو څخه زيات نه وي ټکه ميوه زياتره د ونو په څوکو کي تولیديري او د راتولولو په وخت کي ستونزې رامنځته کوي. که چيري باغونه قوي نه وي نو باید د وني پرېښودل شي څو د ۳ - ۵ مترو څخه زياته وده وکړي ټکه چي د باغ ساحه نه ډکيري او د کمو حاصلاتو په وجه به ځمکه ضایع شوي وي. وني د ودي او حاصلاتو د تولید لپاره محدودي منابع لري، که چيري تولي منابع د بندني ودي لپاره پکار واچول شي څو غتني وني لاسته راولر شي نو د ميوه د تولید لپاره به هیڅ منابع موجود نه وي. غتني وني زياته ميوه نه تولیدوي.

۸. د باغ جوړول

۸.۱. د قوربې نیالگی او د هغې کینول

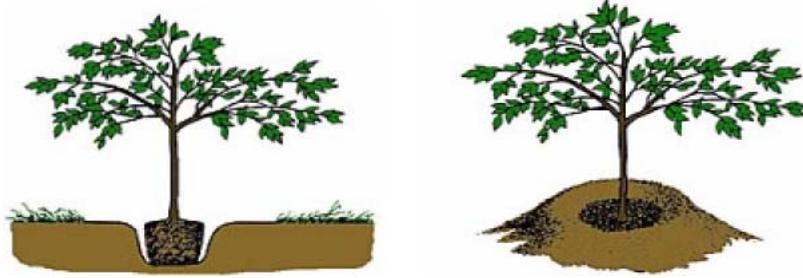
کله چي د ميوه وني له قوربې څخه رارسیري، سمدلاسه د ونو بندولونه خلاص او وني د زيان او عمومي حالت لپاره ويژل شي. دا باوري کړئ چي د ونو ريبني وچي شوي نه دي. د پېرو ميوه لرونکو ونو ريبني چي له قوربې څخه راولر کيري، ريبني پرته له خاوره او لوڅي لغري وي. که چيري د ونو کینولو ته چمتو نه یاست نو باید د ونو ريبني د خټو پواسطه و پونې. د ونو پونېل (Hell in) په دي مانا چي باید په ځمکه کي یوه ژوره کنده وویستل شي او په هغې کي د ونو ريبني یا بندولونه په داسي دوں کېښودل شي چي په مرطوبه خاوره کي پېت وي څو ځمکه نه وي تياره شوي او همدارنګه د لوښي خاوره باید وخت په وخت وکتل شي څو په بشپړه توګه

و چه نشي. مخکي له دي چي په لوښي کي د کرل شوي نیالگي ریښي ماتي شي بايد ریښي بي جدا شي. نیالگي بايد هغه وخت کینول شي چي حمکه يخ نه وي وهلي، مګر د پانو درا توکیدلو څخه د مخه بايد کینول شي څو د وني ریښي د پسراپي د ودي څخه مخکي وده او پرمختګ وکړي. ددي کار د سرته رسولو څخه مو عمه او اساسی موخه په لومړيو دوه يا درې کلونو کي د قوي او بنه جسامت لرونکو ونو ته چي بنه بنه ولري، وده ورکول دي. د انارو وني دير لبر يا خو هیڅ روزلو ته اړتیانه لري پرته له دي چي د نیالگي د کرلو پر مهال تیټو سرونو ته د ودي ورکولو لپاره د نیالگي سر پري شي. د سپارښتني ور خبره داده چي د انارو د ونو څانګي بايد پریښو دل شي چي وده وکړي او لوروالی يې تر $\frac{2}{3}$ - ۱ مترو پوري ورسیري څو پر حمکه او خاورو باندي د تیټو څانګو د میوو د لوبیدلو او ککریدلو څخه مخنیوي وشي.

۸. نیالگي څرنګه او څه وخت کرل کېږي (په لوښي کي کرل شوي نیالگي يا هغه نیالگي چي ریښي بي لوڅي وي)

هغه مهال چي په لوښي کي کرل شوي نیالگي په خاوره کي کرل کېږي نو بايد کنده ورته د لوښي د انداز په نسبت تقریباً دوه چنده پراخه او معمولي زیاته ژوره وکیندل شي. د نیالگي د کینولو په وخت کي په کنده او د وني د کینولو څخه پير ژر وروسته بايد کيمياوې سره استعمال نشي ځکه چي د وني ریښي مخکي له دي چي کيمياوې سره جذب کړي، د باځ په خاوره کي د ودي لپاره پوره وخت ته اړتیا لري.

د کندي په منځ کي د خاورو یوه توپي جوره او د نیالگي د ریښو پندوسکي په کي ځاي پر ځاي کړئ. په کوم ژوروالي چي نیالگي په لوښي که وه، په هماګه ژوروالي يا له هغې څخه لبر زيات بايد د ریښو پندوسکي د باځ په خاوره کي ځاي پر ځاي شي د کندي په منځ کي د خاوره د توپي د پاسه نوره خاوره هم ور زیاته کړئ او په کراره يې و تپوئ تر هغې پوري جي د نیالگي خاوره د ځکي له سطحي سره برابره شي. په کنده کي باځ هیڅ دول مواد لکه سره او کمپوست اضافه نشي. نیالگي د لوښي څخه په دير احتیاط سره ليري کړئ. که چېږي په لوښي کي د کرل شوي نیالگي ریښي په بېخ کي غير منظمي او یو په بل کي ننوتې وي نو بايد په هغه ځاي کي چي غير منظم يا تاوراتاو شوي وي، پري کرل شي. که چېږي د نیالگي ریښي د لوښي په کښتني کي تاوراتاو شوي وي نو کولای شو چي جدا يا یي پري کرو. که چېږي د ریښو پندوسکه کلکه او غښتني وي نو بايد د چاقو پواسطه له څو اړخونو څخه ووهل شي څو د ریښو خاوره سسته شي. د انارو نیالگي بايد په هماګه اندازه چي په لوښو وو يا له هغې لبر لور وکرل شي. کله چي نیالگي په کنده کي کرل کېږي نو د ریښو د پندوسکي ګردچاپيره بايد خاوره واچول شي او په احتیاط سره کلکه و تپول شي. کندي ته بايد دومره خاوره ور اضافه شي چي د ځکي د سطحي سره برابر يا لبر څه لوره پاتي شي او له دي وروسته يې په بشپړه دول او به کړئ څو ریښي ځاي پر ځاي او د هوا کڅوري له منځه ولاړي شي. که چېږي نیالگي بي ځایه شي نو بايد خپل حالت ته راول شي او نوره خاوره ور سره اضافه شي.

که چیري د لیالگي ریبني لوخي وي نو باید په مناسبه اندازه کنده ورته وویستل شي خود ریبنو سیستم په کي ھاي پر ھاي شي. کندي يا سورې ته باید نور اضافې مواد لکه سره او کمپوست ور زیات نکرل شي او نیالگي باید د ھمکي د سطحي سره سم وکرل شي. د نیالگي زیانمنه ریبنه باید د زیانمني برخى چخه شاته پري کرل شي. د کندي يا سورې د دوباره ډکولو لپاره باید خاوره وسائل شي. د کندي يا سورې چخه درايسټل شوي خاورې چخه باید کانې، وابنه او نور پاتي شونې ليرى او لوتي باید میده شي. که چیري کنده ډيره ژوره وي نو غوره خبره داد چې په کنده کي لره اندازه خاوره دوباره واقول شي خو نیالگي د ھمکي د سطحي سره سم په کنده کي ھاي پر ھاي شي او دوباره پري خاوره واقول شي او نیالگي د ھمکي د سطحي چخه لر چه پورته ھاي پر ھاي شي.

۸.۱. او به

نیالگي د کینولو چخه وروسته په بنه ډول سره او به کرئ او د وروستي ھل لپاره د خاورې اصلی کربنه وگورئ. که چیري ونه کښيني نو دا هغه وخت دي چې باید ونه خپل لومرنې او اصلی حالت ته راوستل شي خو د خاورې سطحه د تني په وړاندې په هغه حالت کي پاتي شي په کومه سطحه کي چې نیالگي په لوښي کي وو. د یوې عمومي قاعدي په شکل ډنو کینول شوو نیالگيو د خروبه کولو لپاره ډندوکي جور کرئ او دا باوري کرئ چې او به د نیالگي له تني چخه ليرى شي. ډندوکي باید د نیالگيو د کینولو له کندو چخه لر چه پراخه وي خو د ریبنو تولو برخو ته په پوره ډول او به ورسيري. د ریبنو حجم په نسبې ډول په خاصه توګه لومرې وده ایز لصل کي محدوده ساحه اشغالوي نو بنایي در ریبنو د منځته راټللو تر وخته په وار وار خروبه کولو ته اړتیا وي. ډندوکي په گرمه هوا کي په اونی کي یو یا دوه ھله له او بولو چخه دک کړئ او دا کار په سره او باراني هوا کي ډير ھله راکم کرئ. په لوښي کي د لوښي شوي وني یا د لوڅو ریبنو لرونکو ونو ریبني باید د او بولو پواسطه لمدي شي ھکه چې دوي د خپلې خوا او شا خاورې چخه تر هغه وخته او به نشي تر لاسه کولای څو وده وکړي. د ژمي په موسم کي ډندوکي هوار کرئ څو ونه د باران په تولو شوو او بولو کي ونه درېږي. د وني د تني چخه د یو متر په اندازه ليرې پرته برخې باید د وښو او مردار بوټو(هرزه بوټو) او داسي نورو چخه چې د وني سره د او بولو او خوراکي توکو په اخیستلو کي سیالي کوي، پاکي وسائل شي.

د ۷,۵ نه تر ۱۵ سانتي مترو په پندوالۍ ملچ (Mulch) لکه د لرګيو او وښو توټي در مردار بوټو (هرزه بوټو) په کنترول د ریبنو د يخ ساتلو او رطوبت په ساتنه کي مرسته کوي. ملچ (Mulch)

باید د ونو له تنو څخه ترڅو سانتي مترو پوري ليري وسائل شي څو د تاج د خرابيدلو پېښی راکمی او د حشراتو پتن ځایونه له منځه ولاړ شي.

۸.۲.۲. د ارتیا په صورت کی نیالګی ته ستنه ورکول

تر هغی چې ونه کړه شوي نه وي، ستنتی ته ارتیا نلري. ستنه باید د ارتیا په صورت کی د ونو په مقال لوري کی د همیشني باد په وراندي په عمودي دول ځای پرځای شي. ستنه په خاوره کي دومره بنخه کړي چې د ستنتی سره یو څو انچه د تیټ ترینې اصلی څانګي څخه بنکته وي. ستنه د کور شوي ځای څخه د ۱۵ سانتي متره په اندازه پورته چې د ونی د نیمایی (۱/۲) دوه پر دريمه (۲/۳) برخه کېږي، وترل شي. د غوټو پواسطه د ونی د پوتکي د ټېي کیدو او خرابيدو د مخنيوي په خاطر باید له رېر څخه کار واخیستل شي. د ونی شا او خوا په بنه دول سره وترئ او هره غوټه له ستنتی سره و نېټلواي. غوټي باید سستي وي څو ونه و خوځيري او تنه يې غټه او وده وکړي.

۸.۲.۳. د نیالګيو د کینولو پر مهال د لمр له سوځيدلو څخه سانته

د نوو کینول شوو نیالګيو پوتکي په دېره آسانتیا سره په زیاته اندازه د لمر د ورانګو پواسطه تخریب او له منځه ځي. کله چې ټېي شي نو په دېره آسانتیا سره د سورې کوونکو حشرو تر حملی لاندۍ راخې. د نوو د کینولو څخه وروسته د لمرد سوځولو د مخنيوي په خاطر باید د ونی پوتکي بي له درنګه د سپین رنګ پواسطه چې په اوبو کي رقيق شوي وي داسي چې د خاورې د سطحي څخه نیولي د ونی ټوله تنه د هغه غوټيو په ګډون چې په ژمنې خوب ویده وي، رنګ کړئ.

۸.۳. د نوو کینول شوو نیالګيو روزل او بنناخه بري

د نیالګيو د کرلو څخه وروسته باید نیالګي د ۷۵ - ۶۰ سانتي مترو په اندازه غوڅ شي او له دي وروسته دي له ۳ - ۵ متناسibo اصلی بنناخونو(څانګو) ته وده ورکړل شي چې تیټ ترین بنناخ بي باید د ځمکي له سطحي نه لېر تر لېره د ۲۰ - ۲۵ سانتي مترو پوري پورې تیټ نه وي. د ژمۍ په موسم کي د کرلو څخه وروسته باید د بنناخونو د اوږدوالي ۳/۵ برخه پري او لند شي او په هر بنناخ کي باید د ۲ - ۳ غوټي پاتي شي. یو په بل کي ننوتی (مزاحمي) بنناخونه او بچکي باید له منځه یوورل شي او د هر اساسې بنناخ په سر باید دوه یا درې څانګي پرېښودل شي. د په زړه پوري ونی د لاسته راولو لپاره باید د ۳ - ۵ پوري قوې ساقې غوره شي او نوري ساقې باید له منځه یوورل شي. لنو او نیغو بنناخونو ته ترجیح ورکول کېږي ځکه چې په آسانې سره نه کېږي او میوه د لمرد شدیدو ورانګو سره د مخامخ کېډلو څخه ساتي او د فصل په دوران کي د لمرد سوځيدل وروسته کوي. لمر ته دېره مخامخ کېډنه د انارو د دانو د په زړه پوري سور رنګ د له منځه تللو باعث گرځي.

د انارو د ونی تنه د ودي په وخت کي ماريچه بنه غوره کوي او بوټي ته ورته خواصو له امله په آسانې سره بچکي تولیدوي. د دغه دوو ځانګړتیاټ ترکیب ټینې وختونه د تنى په بنکتنې برخه کي او کله کله د خاورو د سطحي څخه لاندې راوتلي برخه تشکيلوي. باید احتیاط وشي څو او به د

نوموري راوتلي برخي او د وني د تني تر منخ راغوندي نشي چکه چي د فايتوبتora (Phytopthora) د توليديدو باعث گرخي. په عمومي توګه بайд پاملننه وشي څو د وني تنه وچه و سائل شي.

۴.۳.۱. د انارو نیالکي ولې بناخه بري کېږي؟

- تربیه او روزنه د یو قوي جورښت دودي او پرمختګ باعث گرخي چي پرته له ماتیدلو څخه د درندو حاصلاتو لپاره د یوی تکيه ګاه په حيث کار کولاي شي.
- تربیه او روزنه د څوانو ونو سره د عمر په لوړيو وختونو کي د ميوو په توليدولو کي مرسته کوي.

د ونو په روزنه او تربیه کي یوه مهمه موخه داده چي د وني تولي سرچيني نه یوازي د بدنه ودي لپاره بلکه د ميوو په توليدکي بайд هم ورڅه کار واخیستل شي. همدارنګه تربیه او روزنه د ونو د اساسی بناخه بري، د غتو ميوو د لاسته راولو او د حاصلاتو او حشراتو د کنترول لپاره غوره لاره ده. څوانې وني د اصلی بناخونو (څانګو) د منځته راټللو لپاره بناخه بري کېږي داسې چي د بناخونو تر منخ زاویه پراخه او یو تر بله په مناسب واتن سره واقع وي او پرته د زیاتو بناخونو (څانګو) د ماتیدلو څخه د درندو او زیاتو ميوو د تکيه کولو توان ولري. که چيرې مو هدف د په زړه پوري نیالګو لاسته راول وی نو باید د ۳ - ۵ ساقۍ چي د تولو تر منخ ورته فاصله (واتن) موجود وي، پريښو دل شي. د زړو ونو بناخه بري د لاندي هدفونو لپاره ترسره کېږي:

۱. د ونو هغه بناخونه (برخي) باید پري او له منځه یوورل شي چي د کمزوري کيفيت لرونکي ميوی توليدوي په خاصه توګه د غوتیو د وختي غوريدنې په فصل کي او یا هغه بناخونه باید له منځه یوورل شي چي ناوخته غوريږي او د کمزوري کيفيت لرونکي ميوی توليدوي.

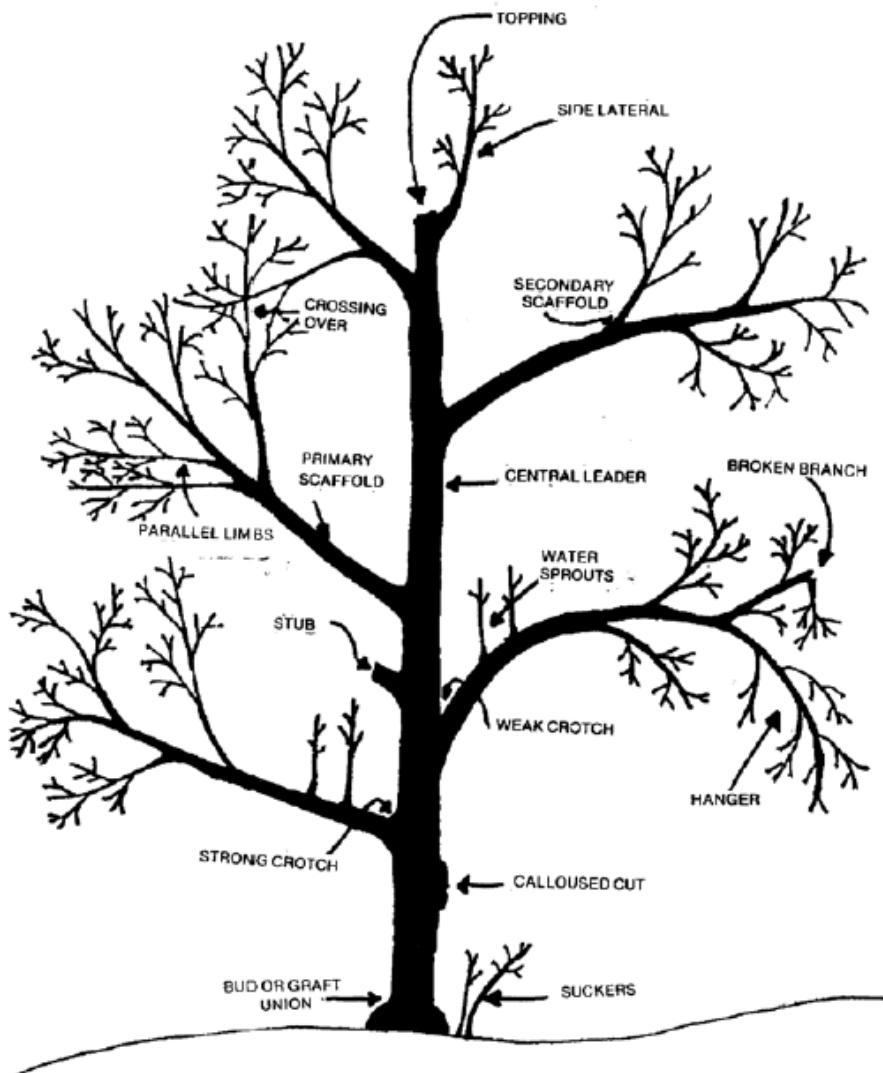
۲. د بناخونو (څانګو) تر منخ باید مناسب واتن پريښو دل شي څو د لمр د وړانګو لګیدنه او د دواپاشي د مواد نفوذ په بنه پول صورت و نيسې.

۳. د وني د مطلوب شکل، لورالي او پلنوالۍ سانته.

۴.۳.۲. د انارو د وني د بناخه بري عمومي دودونه او لاري چاري

- ونه د کينولو پر مهال بناخه بري کړئ څو د وني پورتى برخه د رېښو سره توازن پيداکري.
- څوانې وني په لړه اندازه بناخه بري کړي.
- بالغې (رسيدلي) وني په پراخه پيمانه بناخه بري کړئ په خاصه توګه هغه وني چي وده یې کمه وي چکه چي نوموري وني دوباره غښتلي کېږي. د ونو کينوپې باید د پام ور رنګري کولو سره خلاص وسائل شي څو د ميوه لرونکو بناخونو ګلنې جورښت تحريک او زيات کړل شي. ميوه زياتره د کينوپې په بهرنې برخه کي منځته راخي چېږي چي د لمړ وړانګي په بنه دول سره نفوذ کوي.
- هغه مهال بناخه بري و کري چي د مني او ژمني د لوړي وخت يخ و هنې خطر او ويره تيره شي څو د بسړۍ په موسم کي باید بناخه بري د غوتیو د بشپړه غوريډلو څخه د مخه ترسره شي چي دا کار د نارو غيو او زيانونو خطر راکموي. په هر حال انار وختي ګلان کوي چي اکثره ټول يا زياتره ګلان او څوانې ميوی د يخ و هنې پواسطه له منځه څي. د

- انارو په هغه سيمو کي چې يخ و هنه وروسته مینځته راخي کيداي شي چې بناخه بري د غوتیو د غوريبلو تر وخته يا له هغى وروسته هم ترسره شي.
- کله چې په ونو کي حاصلات کم او يا هیڅ موجود نه وي نو باید په لړه اندازه بناخه بري ترسره شي.
 - د وني پورتتی برخه کي نسبت بنسکتني برخی ته زياته بناخه بري وکړي ټکه چې په پورتتی برخه کي بدنه وده زياته وي.
 - په بالغو(رسيدلو) ونو کي د غوره بناخه بري کولو څخه وروسته نوي څانګي(بچکي) په بنه ډول سره رنګري ټکه چې دا کار په پاتي شوو څانګو کي د ميوو د اندازې د غټوالې او کيفيت د بنه والې سبب گرځي.
 - بناخه بري د ونو د لوړوالې د مخنيوی لپاره ترسره کيروي چې په نتيجه کي ميوو په اسانۍ سره راټوليري او د وني د حاصلخیزې سبب گرځي (لوړي وني کمي ميوو تولیدوي).

لومړۍ انځور: د ميوه لرونکي وني عمومي جوړښت

۸. ۳. ۳. د روزني سیستمونه (Training Systems)

انار کیدای شي د وني په بنه (معمولانه د منئ خلاصي يا گلدان د جوربنت په بنه) او يا هم د خو ساقو لرونکي وني په بنه کوم چي د انارو طبیعی میلان دي چي د (۳ - ۵) پوري ساقی ولري، وکرل شي. انار باید د ودي په لومريو دوو کلونو کي بناخه بري شي خو وده وکري او له ۳ - ۵ پوري اساسی بناخونه رامنځته شي که خه هم دغه بناخونه ديو بوتي په بنه يا د اساسی بناخونه په بنه وي چي يو له بله مساوي واتن ولري او له يوي ساقی خخه يي وده کري وي. د انار بوتي د چکيو د تولیدولو لپاره زيات میلان لري نو باید نوموري بچکي له منئه ولاړ شي ټکه چي ودي ته تغیير ورکوي او ونه ددي پرځای چي میوه ونیسي بدنه وده کوي.

لومري کال: په لومري کال د کرلو په وخت کي له نوو ونو خخه پورتني برخې پري او ليري کيري او د دوبې په موسم کي ورڅه بچکي ليري کيري (د کرلو خخه وروسته شاخه بري برخې ته مراجعه وکړئ).

دوهم کال: د دوهم کال د ژمنی خوب (استراحت دوری) په وروستيو کي په منظم ډول بناخه بري او د چکيو ليري کول شروع کيري او اضافي بچکي په دوبې کي ليري کيري. د کرلو خخه وروسته د لومري ژمي په دوران کي د بناخونو (خانګو) ۱/۳ برخه بناخه بري کړئ. هغه بناخونه (خانګي) چي يو پر بل کي ننوتی وي (مزاحمي خانګي) باید ليري او یوازي ۳ - ۵ پوري خانګي پرینېو دل شي.

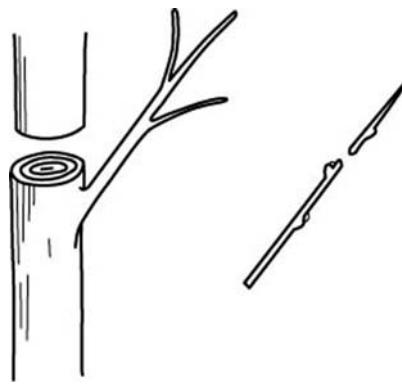
دریم کال او له هغې وروسته: کلنۍ لره بناخه بري باغ د میوو نیولو ته هخوی. د انارو باغ که په منظم ډول سره وسائل شي دوامداره او زیاتي بناخه بري ته اړتیا نلري. د ژمي په موسم کي باید مری او زیانمني خانګي او بچکي د لیدلو سره سم له منئه یووړل شي. زیاته بناخه بري د حاصلاتو د کمبنت باعث ګرځي.

د بناخه بري ډولونه:

بناخه بري دوه اساسی ډولونه لري چي بناخونو د پورتنيو برخو د پري کولو او آرخيزو بناخونو د رنګري کولو خخه عبارت دي.

۱. د بناخونو د پورتنيو برخو پري کول

د بناخونو د پورتنيو برخو پري کول د هغه ډول بناخه بري خخه عبارت دي چي په هغې کي نیالګي یوې ستی، اړخیزې غوټي او یا وري اړخیزې خانګي ته نیردي پري کيري. د دغه ډول بناخه بري په نتیجه کي د پري کړل شوې خای خخه لاندي ګنه وده منئه رائي چي د بناخه بري په شدت پوری اړه لري.

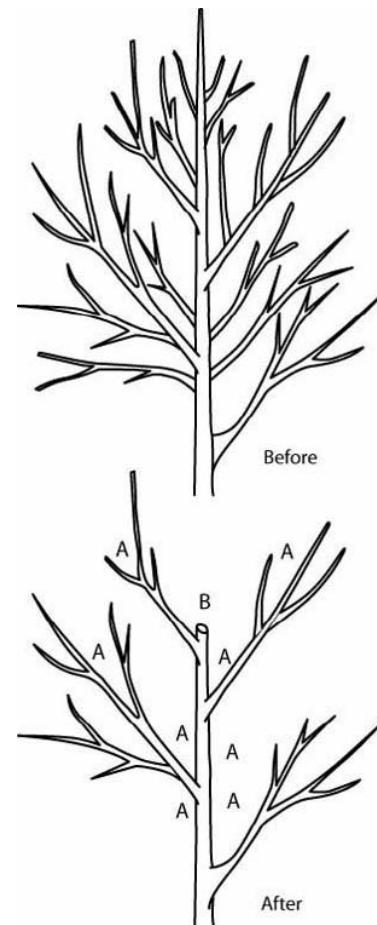

دوهم انځور: د وني د ستي او اړخیزو څانګو پري کول

۲. رنگري کول

رنگري کول د هغه اړخیزو بناخونه پري کولو څخه عبارت دي چي په لاندي برخه کي موقعیت لري چيري چي د بل اوږد بناخ نه لند وي او يا ور پوري نښتي وي. د بېرو بناخونو لرونکي نبات رنگري کولو ته تر بل هر بوټي به جور دی ټکه چي دير خلاصيري او د طبیعی ودي خاصیت ساتي او معمولاً یوڅلي قوي وده له پري شوي ځای څخه نه تولیدوي. د وني بناخونه يا پاني د وني داخل خواته وده کوي ټکه د وني کینوپي ته ديري وړانګي ننوئي. په استثنائي دول کله چي نیالګي نوي کرل کيري نو بناخه بري بي باید د رنگري کولو د عمل پواسطه تر سره شي.

دریم انځور: د رنگري کولو پواسطه بناخونه (څانګي) په پوره دول سره لیري کيري (د B توري د څانګو د پورتنیو برخو پري کول په داسی حال کي چي د A توري د اړخیزه څانګو رنگري کول بنئي).

دریم انخور: د رنگری کولو له لاري څانګي په بشپړه توګه ليري کيري (د A توري د یو اړخیزه څانګو پري کول او د B توري د پورتنیو څانګو پري کول بنایي)

۴. د انارو د نیالکیو او به کول د کینولو څخه وروسته او په لوړۍ کال

انار د سترسو په اندازه او بوا ته اړتیا لرى او ګلنې اندازه بى ۱۲۵ – ۱۵۰ سانتى متره ده. په هغه سیمو کي چې وده ایز فصل کي په پوره ډول باران ونلري نو باید د انارو نیالکی د ۷ – ۱۰ ورځو په جریان کي او به شي او که چېري خاوری سپکي یا درميانه سپکي وي نو نیالکی زیات او به خور ته اړتیا لري په داسې حال کي چې په درندو خاورو کي کمو او بوا ته اړتیا لیدل کيري.

په کالیفورنيا، اسرائیل او د اروپا په خینو تولیدونکو سیمو کي د انارو باغونه ځینې وختونه د فطره یې او به خور یا شیندونکي او به خور په شکل خروبه کوي. د نیالکیو د کرلو په وخت کي باید د قطره یې او به خور سامان آلات نیالکیو ته نږدي ځای پر ځای شي داسې چې د هري وني لپاره باید دوه د او بوا شیندلو آلى نصب او ځای پر ځای شي خود ریښو ساحى ته په برابره او مساویانه توګه او به ورسیري. کله چې نیالکی وده وکړي نو نو د او بوا شیندلو آلى باید له دوو څخه یو ته راکم کړل شي خو په دی شرط چې د ریښو تولو برخو ته په مساویانه ډول او به ورسولای شي. په هغه سیمو کي چې یو مخیز او به خور ترسره کيري، اکثره باید د او بوا د کمولی له کبله کنترول شي چې له او بوا څخه په پراخه پیمان ګټه اخیستل سم کار ندي. د لوڅو ریښو لرونکي نوی نیالکی باید د

کینولو څخه وروسته په داسی حال کي چې خاوره درنده او وني د خوب په مرطوب موسم کي کینول شوي وي، په یو مخیز دول او به نشي. معمولاً په خاوره کي د ریبنو دراولاریدلو لپاره پوره رطوبت موجود وي او په درنو خاورو کي د بندوکو یو مخیز او به خور د هوا خالیکاوي له منځه وړي چې غیر هوازی (anaerobic) حالت منځته راوري چې کولای شي وني له منځه یوسې.

که چېري نیالګي په شګلنې، نرمه او وچه متینه خاوره کي کرل شوي وي یا لوښي کي کرل شوي ونه دودی او نمو په موسمک کي کرل شوي وي نو د بندوکو په شکل او به کیداي شي.

د بنۍ ودي او حاصل ورکولو لپاره ضروري ده چې ونو ته په خپل وخت او به ورسيري. په خاوره کي د پوره رطوبت د ډايمن کولو لپاره باید خاوره د نبات د مراوي کيدلو څخه د مخه په پوره دول مرطوبه وساتل شي. د ډیرو او بود مخنيوي لپاره باید اضافي او به ليري کرل شي. په متابوب دول لمدول او وچول د ریبنو دودي د اړتیا وړ اکسيجن ته اجازه ورکو چې خاوري ته دننه شي. په هغه سيمو کي چېري چې اناري په درندو خاورو کي کرل کيرري، د پولو د پاسه د نیالګيو کرل د خاوري د تهويي د بنه والي او د نیالګيو ریبنو ته د او بود کموالي باعث گرخي.

د څوانو ونو او به کول د سري ورکولو په پرتله ډير مهم دي. څوانې وني د ریبنو یو محدود سيسټم لري نو په وار وار باید خروبه شي. د ډيو عمومي فاعدي په توګه، که چېري په نوو نیالګيو دوه اوښي بي له ۲,۵ سانتي متره اور بنته تيري شي، نوباید او به شي. نیالګي کیداي شي څو کاله او به کولو ته اړتیا ولري، او په لوړي کال د نیالګيو او به کول حیاتي ارزښت لري. نیالګي د شدیدي وچکالې په دوران کي خروبه کړئ څو د خاوري د پورتى طبقي رطوبت په خاصه توګه د پانو د غتیدلو، غوریدلو او ميوی د غتیدلو په دوران کي په بنه دول سره وساتي د ډیرو او بود اعراض: د پانو ژيريدل او لويدل، د ریبنو ورستيدل د ډیرو لړو او بود اعراض: د پانو ژيريدل او لويدل، د ډیرو میوو توفیدل

۹. د باغ اداره او تنظيمول:

درسيدلې باغ څارنه کول

د انارو ونو ته د بنې بنې او شکل ورکولو لپاره وني د ژمي په موسم کي بناخه برې کيرري. د ژمى په موسم کي بناخه برې د وني لوړوالى د غوبښتنی وړ اندازی ته رسيدلاي شي. ماتي کوري او مزاحمت لرونکي څانګلې د ليري کړل شي. ددى لپاره چې د وني دنني برخه خلاصه پریښو دل شي نو د اوږي په موسم کي د اړتیا سره سم بناخه برې ترسه کړئ. د بچکيو او سکرونو پرې کول: هغه نوي څانګي چې د تني، ریبنو او د پیوندي برخې څخه بسکته را زرغونيري، باید تولې پرې او ليري کړل شي او همدارنګه هغه څانګي چې د وني یوې خواته را زرغونيري او د وني توازن خرابوي، همد بناخه برې په وخت کي پرې او ليري کړل شي. انار له ریبنو څخه د بچکيو ویستلو او زرغونیدلو ته زيات میلان لري.

۹. ۲. مردار بوتي(هرزه بوتي)

مردار بوتي(هرزه بوتي) زياتره وختونه په لاس او يا رمبي سره ويستل کيري، نوموري کار باید په سرسری توګه ترسره شي خو درېښو د زيان لامل ونه گرخي.

۹. ۳. د انارو په رسيدلو باغونو کي د کيمياوي سري استعمالول - د کيمياوي سري زيات استعمال د ميوو د تؤيدلو باعث گرخي!

۹. ۴. ۱. په کاليفورنيا کي په نمونوي پول سره د کيمياوي سري استعمال:

نایتروجن د نو د مناسبې ودی او غوره حاصلاتو د لاسته راوړلوا پاره د اړتیا وړ مهم عنصر دی. نایتروجن لرونکی سره (امونیم نایتریت زيات عمومیت لري) په لوړیو دوو کلونو کي د لاس پواسطه استعمالیوري او د استعمال اندازه هر کال تر څلورم کال پوري زیاتیري. د دریم کال په شروع کي باید سره د کرلو د تراکتور یا شیندونکي ماشین پواسطه استعمال شي. په لاندي جدول کي د یو هكتار باغ لپاره چي ۳۳۱ ونی ولري د خالص نایتروجن کلنی اندازه کيلوگرام/هكتار یا د ۳۳٪ امونیم نایتریت اندازه (امونیم نایتریت چي په ترکیب کي یي ۳۳٪ نایتروجن لري) کيلوگرام/هكتار سفارش شویده:

کيلوگرام اamonium نایتریت/هكتار	کيلوگرام نایتروجن/هكتار	کال
۵۷,۶	۱۹	لوړی کال
۹۲,۴	۳۰,۵	دوهم کال
۱۵۳	۵۰,۵	دریم کال
۳۴۵,۵	۱۱۴	څلورم کال او له هعي وروسته

پورتني اندازه کيدايي شي په مني يا ژمي کي یو حل استعمال شي. په سپکو خاورو کي په وقهه بي د پول سره بنه نتيجه ورکوي داسي چي نيمه سره باید د ژمي په وروستيو وختونو او پاتي نيمه يى د پسربلي په موسم کي استعمال شي. د نایتروجن د زياته اندازه او نا وخته استعمال کولائي شي د ميوو پخينه او د رنګ رسيدنه وختندي. شواهدو بنودلی ده چي د نایتروجن زيات استعمال د بدني ودي او د ميوو د تولید د کمالی باعث گرخي. نایتروجن کيدايي شي په مختلفو شکلونو سره استعمال شي لکه امونیم نایتریت (۳۳-۰-۰)، امونیم سلفیت (۰-۰-۲۱) چي عامي سري دی او بوريا (۰-۰-۴۶) چي د نایتروجن غوره سرجينه ګنل کيري.

که چيري د خاوري pH د ۶,۵ څخه پورته وي، د امونیم سلفیت سره (۰-۰-۲۱) د نایتروجن لرونکو سرو د سرچيني په توګه چي د خاوري له تيزابیت سره مرسته کوي، استعمال کړئ او که چيري د خاوري pH ۶,۵ یا له هعي څخه بشکته وي نو د نایتروجن له بلې منبع څخه د کار

واخیستل شي. که چیری بى pH له ٧,٥ خخه لور وي، نود فاسفورس لرونکي سري باید استعمال نشي. په عمومي دول سره د القى لرونکي خاوری د انارو د روزلو لپاره مناسبی ندي.

سره باید د نیالگي د خانگو د پراخوالی په امتداد فقط د نهايی خانگو خخه لور ليري و شيندل شي. ددي لپاره چي د سري د استعمال له امله د نیالگي د سوزيدلو خخه مخنيوي وشي، نو باید جي سره د نیالگي د دنتي خخه د ٢٠ سانتي متراه په واتن ليري واچول شي.

د سري د استعمال خخه وروسته باید او به خور ترسره شي څو استعمال شوي نايتروجن د نیالگي د ريبنو طبقي ته ورسيري. د غذائي موادو او او بو در قابط د مخنيوي په خاطر باید د نیالگي لاندي چمکه باید د هرزه بوتيو خخه پاکه او لوڅه کړل شي چي نوموري کاري د سطحي خيشاوي، د ګياه وژونکو درملو استعمال او عضوي ملچ پواسطه ترسره کيري. سره باید په زياته اندازه استعمال نشي. د نايتروجن زيات استعمال د خانگو د زياتي ودي، ناوخته ميوه نيوني، کمزوري رنگ او خوند، د ميوه د ناوخته بخیدني او بنائي د ژمى په سره هوا کي د نو د شديدو زخمونو سبب وګرخي. همدارنګه د نايتروجن ناوخته استعمال، د جولائي د مياشتی له نيمائي خخه وروسته د خانگو د ګلکوالی د مخنيوي سبب کيدائي شي او د ژمني خوب په مرحله کي بى مقاومت کم او له منځه خي.

داسي شواهد وجود نلري جي د انارو په باغونو کي د فاسفورس او پوتاشيم لرونکو سرو استعمال د وني د ودي او ميوه د ګيفيت د بنه والي سبب ګرخ. اکثره د انارو په ونو کي د جستو د ګمبنت شواهد ليدل کيري چي نوموري ستونزه د ژمني خوب يا پسلۍ ياد اوږي په لومريو وختونو کي د ونو په پانو باندي د جستو د جستو د دواپاشي له کبله حل کيدائي شي. نايتروجن لرونکي او جست لرونکي سري په نمونه بى د انارو د اړتيا وړ یوځيني سري دي. نايتروجن د زيات مصرفه (Macronutrient) او جست د کم مصرفه (Micronutrient) عناصره له جملی خخه دي چي په ونه کي د ګمبنت د اعراض او نښو د ليدلو خخه وروسته په کمه اندازه استعماليري.

٩.٣.٢. د انارو په نورو تولیدونکو ھیوادونو کي د کيمياوي سري د استعمال لاري چاري اسرائيل: په اسرائيلو کي هر کال د یو هكتار باغ لپاره ۲۰۰ - ۳۰۰ کيلوگرامه نايتروجن لرونکي سره استعمالوي، په همدي اندازه پوتاشيم د K_2O په شكل استعماليري. حيواني سري په نمونه بى دول سره نه استعماليري. دغه لاري چاري په خاصه توګه د انارو لپاره نه بلکه د نورو ميوه لرونکو ونو د کرلو پربنست منځته راغلي دي.

ھسپانيه: په ھسپانيه کي تر هغه وخته سره نه استعماليري خو په پانو کي د اړونده عناصر و ګمبنت ونه ليدل شي. د سري پواسطه د چاپيريال د کرتيا خخه د مخنيوي په خاطر د سري استعمال محدود شويدي، نو په دي اساس د سري زياته اندازه چي تحمل کيري، په لاندي دول بنو دل شوېده:

د لاندي حدودو خخه باید تجاوز ونشي: د انارو په هغه باغونو کي چي د هوار سيلابي او به خور پواسطه خروبه کيري باید ۱۱۰ واحده نايتروجن، ۸۴ واحده فاسفورس، ۲۳۴ واحده پوتاشيم او ۲۵ واحده مگنيزيم استعمال شي او په هغه باغونو کي چي د څاځکيز او به خور پواسطه خروبه کيري باید ۸۵ واحده نايتروجن، ۶۷ واحده فاسفورس، ۱۸۷ واحده پوتاشيم او ۲۰ واحده مگنيزيم استعمال

شي. که چېرى د عضوي سري هره اندازه استعمالېري، باید د نایتروجن د تحمل او زغم لوره اندازه د پورته بنودل شوي اندازى څخه معلومه او استعمال شي.

د هوار سيلابي او به خور د استعمال په صورت کي باید د نایتروجن اندازه په لاندي دول سره په مياشتو و ويسل شي داسى چي لوړي او به خور د غوتیو د غوري دلولو سره سم شروع کيږي.

د سري اندازه	مياشت
په سلو کي ۵ برخي	مارچ
په سلو کي ۲۵ برخي	اپريل
په سلو کي ۲۵ برخي	مي
په سلو کي ۲۰ برخي	جون
په سلو کي ۱۵ برخي	جولاي
په سلو کي ۱۰ برخي	اکست

۴.۹. د عناصر د کمبنت د نښو پېژندل

په انارو کي د نایتروجن او جستو د کموالي اعراض او نبني زياتره د ونو په پانو او کله کله په ميو، څانګو او د ونو په عمومي وده کي ليدل کيږي. چي دا په نمونه يي دول سره د کموالي هغه نبني دي چي یوازي انار يي بنئي.

که چېري نایتروجن کم وي نو کيدايي شي چي د ونو زري بسكتنی پاني ژيري، د نهايی څانګو وده کمه او وني د ميو د حاصل څخه غور ځيري او يا يي حاصلات کمېري. که چېري نایتروجن زيات شي نو کيدايي شي بدنه وده زياته خو د ميو تولید کم شي او د ميو پخينه د عادي حالت څخه د ۷ - ۱۰ ورڅو پوري ځنديږي. بنـا د نایتروجن د زياتوالی او کموالي دواړو حالتونو څخه بايد مخنيوي وشي. د نووپانو ژيروالي د اوسيپني او جستو په کموالي دلالت کوي او د نومورو عناصر د کموالي په شدیدو پېښو کي کيدايي شي چي توله ونه ژيره شي.

د جستو د کموالي اعراض او نبني نبني په پسلۍ کي په څرګند دول معلوميري داسى چي د ونو پاني او ګلان وروسته غور ېري، پاني کوچني او بنياپي د پانو د رګونو تر منځ ژير رنګه ساحات وليدل شي، پاني تاواو شوي وي او ځيني وختونه د بندونو تر منځ وائين کم وي. د موسم په وروستيو کي په پرله پسى دول سره وده کوي او نوموري اعراض او نبني نبني پتوي. د جستو کموالي په چټکي سره وده کوونکو څوانو نیالګيو او هغه نیالګيو کي چي په القلى لرونکو خاورو کي کرل شوي وي، زيات ليدل کيږي او همدارنګه د دوبې په نيمائي کي په څوانو ونو کي هم ليدل کيږي. په خاوره کي د جستو استعمال بي اغيزي او ګران تماميري. جست د نیالګيو د رېښو له لاري په بنه دول سره نه جذبېري او هم په نباتاتو کي دېر کم متحرک عنصر دي. د جستو د کموالي د مخنيوي غوره او کاميابه لاره د وني په پانو باندي د جستو سلفيت (طبيعی جست په سلو کي ۵۲ برخي) یا د جستو ۱۴٪ کلېتونو د استعمال څخه عبارت ده. د جستو استعمال د وده ايز فصل په هر وخت کي ترسره کيداي شي خو کيداي شي د ځينو پانو د سوځيدلو لامل وګرځي. د جستو استعمال د حاصلاتو دراتولولو څخه وروسته او د ژمني خوب څخه مخکي غوره نتيجه ورکوي.

په عمومي دول سره هغه محلول چي په یو هكتار ٽمکه کي د یو ٽل لپاره استعماليري، باید ۱ - ۲ کيلوگرامه اساسی جست ولري. په لاندي بيلکو کي د عناصر د کموالي اعراض او نبني نبني په انارو کي نه بلکه په نورو نباتاتو کي بنودل شويدي خو ورته اعراض او نبني نبني په انارو کي هم ليدل کيري.

د شفتالو په پايو کي د نايتروجن د کمبنت نښه

په کيوی فروت کي د جستو د کمبنت نښه

۹.۵. اوبه خور

د میوه لرونکو ونو د کرلو او ودي لپاره په منظمه توګه او به خور ته اړتیا ليدل کيري. د وني د قوت د ساتلو، حاصل ورکونی او د میوي د اندازی (جامت) لپاره په خاوره کي در طوبت یوشانته والي زيات اهميت لري. په خاصه توګه نوو کرل شوو نیالکیو ته په لومری کال د پوره او بيو ورکول د رینسو د یوه غوره سیستم د منځته راتک او پرمختګ په برخه خورا زيات اهميت لري. او به خور باید د پسلی په موسم کي د دوى له شروع کیدو څخه شروع او د حاصلاتو د راتولولو څخه وروسته د دوه ایز فصل په دوران کي ادامه ورکړل شي. د مکرر سطحي او به خور څخه دی په ډډه وشي. مکرر سپک او به خور د سطحي رینسو سیستم هشوی چي د ونو د تنو او رینسو د ورستېللو لامل ګرځي او ونه وژني. لږ مکرر او ژور او به خور غوره او ترجیح ورکول کيري. وني د په هرو ۷ - ۱۰ ورځو کي په ژور لوندوالي سره او به شي جي په موسم او هوا پوري اړه لري.

په رسیدلو باغونو کي د او به خور اندازه په افليم او خاوري پوري اړه لري. د لارښوونی د یو ی عمومي قاعدي له مخي د پسلی په موسم کي باید د یو هكتار باغ لپاره د ورځي ۱۵ متر مکعبه او به ورکړل شي(سره له دي چي او به خور کيدای شي هفته وار شکل سره وي، مګر نوموري اندازه په او سط دول د یو ی ورځي لپاره تاکل شويده). د او به خور نوموري اندازه د دوبی په موسم کي د حاصلاتو د راتولولو تروخته د یو هكتار باغ لپاره د ورځي ۵۰ متر مکعبه ته لوړي. په یوه موسم کي د یو هكتار باغ لپاره د او به خور تول تال (مجموعي) اندازه ۶۰۰۰ متر مکعبه ته رسيري، سره له دي چي ۴۵۰۰ متر مکعبه او به د اورښت په نتیجه کي باغ ته رسيري. که چيری

اور بنت کم وي نو د او به خور او به دی د او رښت د کموالي په تناسب زياتي کړل شي خو د باران او به (۴۵۰۰ متر مکعبه) پوره کړي. د او به خور کموالي د کمزوري ميوی، د ميوو د زياتي غور حیدني، د نو د فشار لاندي راوستلو او دو هم څلي ګل کولو د اندازې د کموالي لامل گرځي. د حاصلاتو دراټولولو څخه وروسته باید او به خور په کمه اندازه ترسره شي. د ژمي په موسم کي باید له او به خور څخه بدہ وشي ځکه چي د حاصلاتو دراټولولو په دوران کي د ميوو د اندازې د بنه والي، لپاره په زياته اندازه او به خور ترسره کيري چي زياته د ژمي په موسم کي پخپل حال پاتي او نه کميري. د ژمي په موسم کي له دي څخه په زياته اندازه او به خور د سپرمنو د اوږدیدو، بدني ودى او د پسلۍ په موسم کي د نیالګيو د ودي لامل گرځي او ميوه نه تولیديري.

سطحي او به خور د سياري یه ليکه او په يو مخيز ډول او به کولو له لاري (Gravity Flow):

دو چي باید له او به څخه ډکي شي خو ډاد تر لاسه کرو چي د رېښتو تول سیستم ته په پوره ډول سره او به رسپيري او بیا تری او به بیرته وویستل شي. ددی لپاره چي او به پوره جذب شي، باید د دو چو غاري (پولي) باید د ۱ - ۲ ورخو پوري پخپل حال وسائل شي او نوموري خندی یا غاري باید تر رانلونکي او به خور پوري ليري کړل شي.

پولي لرونکي يو مخيز او به خور

خوان باغ د یومخيز او به خور لاندی

د خاورو یې بنسټ د مهال ويش میتودونه (خنکه یوه شو چي څه وخت او به ولکوو):

او به خور باید هغه مهال ترسره شي چي په سلو کي ۵۰ برخی او به له خاوری څخه جذب شوي وی. په خاوره کي د او به د محتوياتو د معلومولو لپاره یو رمبي، بيلچه يا د خاوری نل رواخلئ او د ۲۰ - ۴۰ سانتي متره په ژوروالي کنده وکيندئ. هغه خاوره چي په سلو کي ۵۰ برخی د او به محتويات ولري په لاندي ډول سره احساسيري:

د خاوری جورښت (Soil Texture):

- ځيروالي - د خاوری ځيروالي تقریباً وچ بنکاره کيري چي پندوسکي جوروی خو خپل شکل نشي سانلي.

- بنه گده شوي خاوره (Loamy)- پندوسکي جوروسي چي څه ناڅه د قالب کيدلو ورتيا لري او ګله چي د لاس د ګوتو ترمنځ کبنيکارل شي یوه نازکه فيته جوروسي، رنګ يې هم تياره وي.
- کلى خاوره (Clay Soil) - دا ډول خاوره بنه پندوسکي جوروسي، د یو انج یا له هغى څخه اوږده فيته جوروسي، تور رنګ لري او یو څه سريښناکه ده.

ملچ (Mulch) د څوانو ميوه لرونکو ونو لپاره ګټور دي. د هر ډول نباتاتو ملچ لکه توبي شوي پاني، د ونو پوتکي، د وشنو توتي، بوس، داري بور په خاروه کي رطوبت ساتي، د خاوري بي له حده زيات حرارت معتله ګرځوي او د انارو له ونو سره د خوراکي توکو په اخيستلو کي د هرزه بوټو سياли راکموي. د ملچ جورولو لپاره وابنه او پاني د ۱۰ - ۱۵ سانتي مترو په ژوروالي د وني د تني څخه د څو انجه په واتن ليري د خاوره لاندي کيردي.

د مني په لومړيو وختونو کي ملچ ليري کري. دا کار د وني رينسو ته د هوا د سريدو او د ژمي د راتګ په هکله معلومات ورکوي. ونه په ګلکيدلو پيل کوي او په فزيولوژيك ډول د ژمي لپاره ځان چمتو کوي. د ملچ په ليري کولو سره د مړکانو او روښت د پېتيلو ځایونه له منځه ځي او په دی ډول د ژمي په موسم کي د ونو د پوتکو د ژړولو څخه مخنيوي کيري.

۶.۹. د ميوی رنګري کول

په مساعدو شرائيو کي ونه کولاي شي زياته ميوه توليد کري. د انارو وني په پراخه پيمانه غتى چي د ميوی د توليد سبب ګرځي، توليدوي چي نوموري ميوی په مختلفو وختونو کي پخيري. د زياتو ميوو توليدول ممکن ونه کمزوري کري چي په نتيجه کي د غتیو شمير کم او په راتلونکي فصل کي ونه کم حاصلات ورکوي. همدارنګه زيات حاصلات د کوچنيو جسامت لرونکو او بي کيفيته ميوو د توليد سبب ګرځي. دهی ستونزې د مخنيوي لپاره باید ونه د غتیو د نیولو څخه ۲ - ۳ اوئي مخکي رنګري کړل شي. په هره ځانګه کي د غتې جسامت لرونکي ميوی په پريښو دل سره نور تول ميوه جات ليري کري. په لومړي سر کي کوچنۍ او د حشراتو یا ناروغې پواسطه تېپي شوي ميوی ليري کري او منځنۍ توصيه شوي واتن تعقيب کري. په هره ځانګه کي باید ميوه یو له بل څخه د ۷ - ۱۰ سانتي متراه واتن ولري داسي چي وري ځانګي باید یوازي یوه پا دوه داني ميوی ولري. رنګري کول باید په داسي ډول ترسره شي چي د ځانګو په بشكتني برخه کي د ميوو تر منځ واتن لبر او د ځانګو په پورتنۍ برخه کي یې واتن زيات پريښو دل شي. دغه کار دهی لپاره ترسره کيري څو د ځانګو په پورتنۍ برخو کي د زياتي ميوی د نه پريښو دل له کبله د ځانګو د قاتيلو او ماتيلو څخه مخنيوي وشي. همدارنګه نوموري کار ددي لپاره هم ترسره کيري څو د فصل په وروستيو کي د ځانګو د قاتيلو او د لمړ شيدو وړانګو سره د ميوو د ماماخ کيدلو څخه مخنيوي وشي. هغه ميوی چي د جون د مياشتی څخه وروسته تولیديري، باید ليري کړل شي ځکه چي نوموري ميوی معمولاً په بشپړه توګه نه پخيري.

د نیالګیو د څوانی (۲ - ۵ کلونو پوري) په مرحله کي د ګلکو ميوو غورځيدل معمول دي. د ميوو غورځيدل د هغه لارو چارو او عمليو پواسطه چي د بدنه ودي سره مرسته کوي، زياتيري لکه د

زیاتی سري او او بيو ورکول. حوانی وني باید د فشار لاندي شرایطو کي ونه کرل شي. رسیدلي وني د حوانو ونو په پرتله د زیاتو میوو د نیولو توان لري. د میوو رنگري کول د میوو د غور خیلدو کچه راتیتویی حکه چي ونه د گنو میوو په نسبت د رنگريو میوو د ساتلو لپاره په پوره ډول خوراکي توکي تیارو لای شي.

۱۰. د انارو تشوشات، ناروغۍ، حشرات او د هغوي کنترول

د انارو وني یو شمیر تشوشات، ناروغۍ او آفتونه لري. د هيوا د په کچه په انارو کي لاندي آفتونه او ناروغۍ لیدل کيري:

۱۰.۱. د انارو تشوشات او د هغې کنترول

- د میوو چاودیدل: او به خور باید په منظم ډول ترسره شي. که چيرې زیاته مرطوبه خاوره د زیاتي وچې خاروي سره عوض شي نو د انارو د چاودیدلو کچه لورېري.
- د باران او لمр د رابنکاره کيدلو څخه وروسته د میوو چاودیدل.
- د لمر پواسطه د میوو سوځیدل: د نوموري ستونزې د مخنيوي لپاره باید د کافي سري ورکولو، په بنيادي توګه د نايتروجن استعمال او د قوي بناخه بری پواسطه د پانو بنه پوبن وسائل شي.
- د تني يا رېښي ورستيدل: د نوموري ستونزې د مخنيوي لپاره باید د زيم ایستنې بنه سیستم موجود وي.
- د بناخونو پواسطه د میوو ګریدل: د نوموري ستونزې د مخنيوي لپاره ګني او مزاحت کونکي څانګي باید د بناخه بری پواسطه لیري او د میوو تر منځ مناسب واقن وسائل شي.
- د میوو د پوتکي توریدل: دغه عمل معمولًا په ساتن ځایونو کي په خامو میوو کي رامنځته کيري. د نوموري عمل د مخنيوي لپاره باید یوازي پخي میوی راتولی او پاکي وسائل شي.

۱۰.۱.۱. د حشراتو آفتونه

په انارو کي پیداکیدونکي حشرې د نورو میوه لرونکو ونو د حشرو په شان کنترول او تداوی کيري. په کالیفورنیا کي سپری او چینجیان یوازینې معمول حشرات دي.

چي په وحشتاك ډول سره په انارو په خاصه توګه چاودیدلو انارو باندي راتوليري. د نومورو حشراتو زيان تر هغه وخته پوري چې تيزابي مواد له چاودلي برخې څخه څخېري، کم وي. نوموري حشرات د داخلې برخې (arils) نه بلکه د ژېږي برخې (albedo) د سورې کولو په لته کي وي، خو بیا هم ځینې وختونه دو همی فنګسي پټوچونه لکه Alternaria او Botrytis او په نومورو سوريو کي راتوليري. Leaf Footed Plant Bugs Bacillus thuringiensis

وراندي مؤثر نه تماميري. له نيكه مرغه نوموري حشري ٿائي او له باع ٿخه ليري نه خوچيري او نور نبردي باgone نشي مصابولي.

کنترول او درملنه: نوموري حشري معمولاً د فصل په وروستيو(اگست او سپتمبر)کي په باع کي نه ليدل کيري. خو که چيري په همدي باع یا بل نبردي باع کي ژمي تير کري نو کيداي شي چي مخکي تر سترگو شي. د نومورو حشراتو نفوس زياتره کلونه په طبيعي ٻول د تودخي د زياتولي او د پرازيتونو(Gryon Pennsylvanicum) پواسطه د هگيو د ملوث کيدو له کبله له منځه ٿي او کنتروليري. په هر ترتيب نوموري طبیعی کنترول هغه وخت چي د ژمي تيرونکو حشراتو زيات نفوس وجود ولري، د اعتبار ور نه دي. نوموري کنترول په خاصه توګه د پسربلي په وخت کي چي پرازيتي هگي يوازی بالغ حشرات متاثره کوي، د اعتبار ور دي. دا هغه ژمي تيرونکي بالغ حشرات دي چي د زيات زيان باعث گرئي. تراوسه پوري هيچ ٻول عنعنوي کنترول ندي پيڙندل شوي چي د Leaf Footed Plant Bugs يا ددي د زيانونو په وراندي چي په پسته کي رامنځته کيري، مؤثر تمام شي. خوبيا هم خيني عنعنوي لاري چاري لکه د باع ٿخه د پاتي شونو تولول کولاي شي چي د ژمي تيرونکو حشرو په نفوس کي کموالي رامنځته کري.

: سڀري (Aphids)

د لير شمير سڀري موجوديت د تشویش ور ندي. د سڀريو زيات شمير د پانيو د تاويدلو، ڙيريدلو او بد شکله کولو او د څانگو د ودي د مخنيوي سبب گرئي. همدارنگه نوموري حشرات يوه سريبنناكه ماده توليدوي چي د شاتو د شبنم په نامه ياديري چي نوموري ماده د Sooty Mold فنگس د ودي سبب گرئي او نوموري فنگس ميوی زيانمني کولاي شي.

کنترول او درملنه: په لومري مرحله کي باید د سڀريو د هجوم مخه ونبول شي. یو ھل چي سڀريو شمير زيات شي بيايي کنترول ستونزمن کار دي ڪله چي تاو شوي پاني سڀريو ته د حشره وڙونکو او نورو طبیعی دبنمانو په وراندي پناه ورکوي. چيري چي د سڀريو نفوس په ٿو تاو شوو پاني او نوو څانگو کي ٿائي پرهاي کيري نو په دي حالت کي بنه کنترول د نومورو پاني او

خانگو پریکول دی. په غتو ونو کي ٿیني سپري د وني په گنه چتری (کینوپي) کي پرمختگ کوي، ددي ساحو پري کول د سپرييو د اوسييلو ٿائي نا مناسبه او له منئه وري. ساحه د هرزه گياو ڇخه چي سپري پکي پناه اخلي، پاكه وساتئ. د نايتروجنى سري زيات استعمال د سپرييو د بيا راپيداکيدلو لپاره لاره لاره هواروي. هيٺڪله د ارتيا ڇخه زياته نايتروجي سره مه استعمالوي. حشره وڙونکي صابون، د نيم تيل، عالي يا عالي ته ورته پارافين دوله تيل په موقتی دول سپري كنترولوي داسى چي په ٿولو پانو استعمال شي. د پوره پوبنبن لپاره د پورته ذكر شوو موادو سره په زياته اندازه او به گدي او د پانو لاندی باندی برخي دوا پاشي کري. نوموري مواد يواحی هغه سپري چي د دوپاشي په ورڅ موجودي وي وڙني نو باید چي دوپاشي هر ورڅ تکرار شي.

نباتي کني: نباتي کني عموماً جسم د پلنواли او هواروالي او د مخکينيو پبنو د اوردوالي له مخي پېڙندل کيري. ٿواني کني مختلف رنگونه لري کيداي شي داغونه او خاپونه ولري او همدارنگه کيداي شي خاپونه او داغونه ونه لري. کني د ڙمي په موسم کي په مندوکو او ورو خانگو کي هگي اچوي او وروسته بيا د پسلۍ په موسم کي چوي او د کنو کوچني بچي ورڅه راوزي. بچي د هگيو ڇخه د راوتلو ڇخه سمدستي وروسته د پانو سره تماس نيسى چيرى چي خپل خوراکي مواد په آساني سره لاسته راورلاي شي. کني د پانو د حراتو د زبيبنلو ڇخه خپل خوراکي مواد لاسته راوري. د پانو په دي شکل سره تخريبيدل د وني د ڙوند کچه رايتیه او د ميو په اندازه باندی بدھ اغيزه کوي. هغه پاني چي د کنو پواسطه ورته زيان رسيري خال خال نصواري رنگ غوره کوي. وني د سپرييو د کم او متوسط شمير نفوسو په وراندي مقاومت لري خو که د سپرييو د نفوسو شمير له حده زيات شي نو کيداي شي د ونو له پانو ڇخه تول كلورو فيل له منئه یوسي او توله ونه ژيربخن رنگ غوره کوي. يو شمير حشره وڙونکي درمل چي د نورو آفتونو د له منئه ورلو لپاره استعماليري ٿيني وخت په ناخاپي دول د کنو د نفوسو د بيروالي سبب گرئي.

د کنو کنترول او درملنه: Ҳینی وختونه کني په طبیعی ډول د نورو بنسکاري حشرو (نورو کنو) پواسطه کنترول ليري. په عمومي توګه گرمه هوا او بنسکاري حشرات ددي سبب گرخي چي د نصواري رنگه کنو نفوس په دوبى کي راکم شي. د زمى په موسم کي د Dormant Oil استعمال د کنو په کنترول کي مرسته کولاي شي مگر بنسکاري کنى (بیولوژیکی کنترول) هم له منځه وري. که چيرى د ميوه لرونکو ونو په څانګو کي د کنو د هکيو شمير په سلو کي د ۲۰ څخه زياتي وي نو په دي صورت کي باید د کنترول لپاره Dormant Sprays د تیلو سره یوځای په لوره کچه استعمال شي. د نورو آفتونو د کنترول لپاره کيدايو شي حشره وژونکي درمل هم ورسره اضافه کړل شي. په Ҳیني باغونو کي د پسلۍ او اوري په موسمونو کي کيدايو شي د کنه وژنکو درملو استعمالولو ته اړتیا ولیدل شي مگر یواحی هغه وخت چي د کنو نفوسو پانی دېري زياتي متضرره کړي وي. د سلفر پودر يا محلول دوه څلی استعمالليري داسې چي لوړري حل د پسلۍ په وروستو وختونو (د مې په میاشت) کي او دوهم حل د دوبى په لوړريو وختونو (د جون میاشت) کي استعماللیدايو شي.

چېنجيان (Worms):

د چېنجيانو مختلف لارواوي د هرڅه خورونکو (Omnivorous) په ګډون د ونو له پانو څخه خوراکي مواد لاسته راوري او د پانو پرمخ يې نبني نښاني ليدل کيري. Ҳینی وختونه په ونو کي موجوده ميوې د چېنجيانو د لاروا پواسطه تر حملې لاندي نیول کيري چي په نتیجه کي د چېنجيو د لاروا پواسطه نهايې تخریب شوي ميوې پرئمکه غورخیري او هغه ميوې چي په کمه اندازه تخریب شوي وي، په ونه کي پاتي کيري رنګ به يې ژير، زخمي او سطحه به يې ژيره وي او بالاخره په یوه بې رنګه او بدشكله ميوه باندي بدليري.

د چېنجيانو کنترول او درملنه:

څرنګه چي چېنجيان د ژوندانه مختلف مرحلې لري خو د لاروا په مرحله کي يې د مخنيوي لپاره د Bacillas Thuringiensis په نامه تولید شويدوا چي په عام بازار کي هم خرڅيري، دېره اغیزمنه ده. څرنګه چي نوموري دوا دېره مشهوره او عامه ده نو د دېره حشراتو د له منځه ورلو لپاره مناسبه او په زره پوري درملنه ده اوښه والي يې دادی چي ګټورو حشراتو، مرغانو او انسانانو ته هېڅ ډول تاوان نه رسوي.

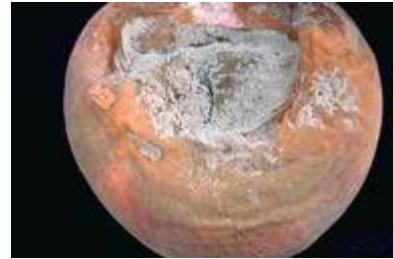
کله چې نوموري درمل استعمال شي نو Leaf rollers خو ساعته وروسته د دواپاشي شوو پايو څخه خپل خوراک بندوي او وروسته له خو ورڅو څخه مره او له منځه ئي. يوبل ډول درمل چې د Thorough Spray په نامه ياديوري هم د نوموري حشراتو د کنترول لپاره اغیزمن دي خو یوازي د هغه Leaf rollers لپاره چې د لاروا په مرحله او دير کوچني (اوردوالي یي لړ تر لږه د اسانتي متنه زيات نه وي) وي، استعماليلوري چې د یو څل څخه یي استعمال ته زياته اړتیا لیدل کيري. د Caterpillars د له منځه وړلو او وژلو لپاره باید نوموري حشرات حشره وژونکي درمل وخوري. کيداي شي نور حشره وژونکي درمل استعمال شي خو ګټوري حشری لکه د شاتو مچي او Lacewing له منځه وري.

۱۰.۱.۲. ناروغۍ

د انارو عمومي ناروغۍ، اړونده اعراض، کنترول او درملنه:

- ټیني ناروغۍ دی چې په دواړه خامو او پخو انارو کي منځته رائي لکه Alternaria، Fruit rots، Botrytis Surface Mold، Fruit rots، هغه وخت چې د حاصلاتو د راتولولو په وخت کي اورښت او اورېري. زيان اکثره په هغه ساحه کي چې ميوی یو له بله سره په تماس کي وي رامنځته او ميوه زده کيري (د څانګو رنګري کول د زيان د مخنيوي په برخه کي مرسته کوي). د Fruit rots لومري اعراض د ميوو پرمخ د هغه ساحو څخه عبارت دي چې او به یي زبيښل شوي وي او اکثره په هغه ساحه چې ميوی یو د بل سره د تماس په حالت کي وي، منځته رائي. نوموري زخمونه دير ژر په تور رنګه داغونو بدليري. معمولا سره هوا او د پسلۍ او دوبۍ باراني هوا چې د تودوخي درجه د ۱۵ سانتي گريده په خوا اوشا کي وي، د انتاناتو د منځته راتللو لپاره لاره هواري. د ميوو پرمخ خړ رنګه تياره داغونه ليدل کيري په خاصه توګه چې ميوه چاوديدلي وي. دغه پتوجنونه اکثره د دوهمي پتوجنونو په حيث د ميوی د لوڅوالی او د Leaf Fotted Plant Bug Albedo پواسطه د د سورې کيدلو څخه وروسته پرمختګ کوي.

○ د حاصلاتو دراتولولو په وخت کي باید دیېر دقت وشي او د امکان تر حده باید ژر تر ژره کنترول شي. که چیري په باغ کي دوري او خاوري موجودي وي نو سپورونه د خاورو او دورو سره یوخاى خپريوري، فلهذا ميوی باید په یو خاص پاک ځای کي راتولي کړل شي.

۱۱. د انارو د حاصلاتو راتولولو او سنبلول

۱۱.۱. د میوو پوخوالی: معمولاً انار د کرلو څخه وروسته په دوهم یا دریم کال حاصل ورکوي. انار د تازه خورلو لپاره هغه وخت له ونو څخه راشکول کيرې چې رنګ يې په بشه دول سره سور(تیاره سور) گرځیدلي وي. د انارو میوی د زیاتو ګلانو د نیولو له کبله په مختلفو مرحلو کي پخی او ثمرته رسیوري. د انارو د پوتکي چاودیدل د میوی په زیات پوخوالی دلالت کوي. انار د کرلو څخه وروسته په شپرم کال بنه او بشپړه حاصل ورکوي. یو هکتار بنه حاصل خیزه باغ ۶ پنه انار تولیدوي.

۱۱.۲. د حاصلاتو دراتولولو لاري چاري: هغه انار چې د تازه خورلو لپاره استعمال او د پروسس لپاره ورڅه کار نه اخیستل کيرې، په ډير احتیاط سره د لاسه پواسطه راشکول کيرې. که څه هم کيدابي شي چې د انارو د خارجي پوتکي تېپي کيدل او ګریدل د انارو دروبنانيه پوتکي د پاسه د تورو داغونو سبب شي مګر د انارو داخلی برخى ته زیان نه اړوي خو بیا هم د نومورو ستونزو د رامنځته کيدلو له کبله د انارو اهمیت او ارزښت په تجارتی لحاظ مخ په بشکته راخي. هغه کسان چې د انارو دراتولولو سره سرو کار لري، باید میوی ډيرې ژوري راونه شکوي. کله چې د انارو میوی د باع څخه راتولي شيي باید له تيره بناخونو څخه په بشه ډول سره پاکي شي او په ډير احتیاط سره په کريتونو کي ځای پر ځای شي څو د تېپي کيدلو څخه یې مخنيوي وشي.

۱۱.۳. د انارو د میوو پروسس:

انار کيدابي شي د جوس یا جلاتيني مادی (Jelly) د جورولو لپاره په مصرف ورسیوري او که چېري د پوتکو سره میده شي نو کيدابي شي چې په لوره کچه پولي فینوليك (Polyphenolics) ولري. په طباتت کي د انارو د شربت په جورولو کي کيدابي شي چې د جوس د ټينګولو لپاره ولري.

ورسره بوره گده کري. له انارو څخه کيدايو شي چي د انارو شربت جور شي. د آسيا په ځينو
برخو کي انار وچ او د مسالي د جورولو په منظور بي تکوي.

۱۱. ۴. د انارو ذخیره کول:

کله چي عرضه د تقاضا په نسبت لوره وي او د فصل د اوږدوالي لپاره باید ميوی په سرو خونو
کي وسائل شي. د انارو ميوی په ۷ درجي د سانتي ګريډ تدوخه او په سلو کي ۹۰ برخي نسبتی
لنه بل کي سائل کيري. یواحی هغه ميوی باید په سرو خونو کي وسائل شي چي د حشراتو پواسطه
زيانمني شوي نه وي. هغه ميوی چي د حشراتو پواسطه زيانمني شوي وي، کيدايو شي چي په
ذخیره خانو کي ورستي شي. د انارو ميوی کولاي شو چي تر دريو مياشتو پوري په آسانې سره
ذخیره کرو. که چيري ذخیره شوي ميوی پخې شوي نه وي نو د پوتکي په بهرنې برخه کي يې
نصواري رنګ رامنځته کيري. که چيري انار تر دي حده په ذخیره کي وسائل شي چي پوتکي يې
وچ شي نو بياي هم زړي تر یو څه وخته پوري تازه وي.

په سرو خونو کي کيدايو شي چي ميوی د زياتو سرو له کبله تېي او زيانمني شي. که چيري د
سرو خونو د تدوخي درجه ۵ سانتي ګريډه یا له هغې څخه بنکته وي نو ميوی تېي او زيانمني
کيري او که چيري د تدوخي درجه ۵ سانتي ګريډه څخه نوره هم بنکته شي نو د انارو د تېي
کيدلو د اعراضو شدت به مخ په زياتيلو شي او د زيان اعراض او علايم هغه وخت په بهنه دول
سره معلوميري چي ميوی یوه داسي ځای ته چي د تدوخي درجه يې ۲۰ سانتي ګريډه وي، انتقال
شي چي د پوتکي نصواري بي رنګه کيدل، د پوتکي په سطحه د داغونو د رامنځته کيدل او
همدارنګه د ورستونکو ارګانيزمونو په وراندي حساسيت پيداکيدل يې بهرنې اعراض او علايم او
د دانو بي رنګه کيدل او همدارنګه د دانو د بیلوبونکو سپین رنګه پردو بي رنګه کيدل يې داخلې
اعراض او علايمو څخه عبارت دي.

۱۱.۵. په غذایی رژیم کي د میوو برخه اخیستل
په ۱۰۰ ملی لیتره جوس یا ۱۰۰ گرامه خورولو ور برخه کي د انارو د میوی غذایی ارزښت

انار	
۷۹	اوبه (%)
۷۰	کالوری
۱,۱	پروتین(%)
۰,۹	شحم(%)
۱۸	کاربوهایدریت(%)
۰,۳	خام الیاف (Crude Fiber)
د ورخنی ارتیا ور توصیه شوو مواد فیصدی چي د انارو څخه لاسته راخي	
---	ویتامین A
۰,۲	ویتامین B ₁
۱,۲	ویتامین B ₂
۱,۴	نیاسین
۸,۹	ویتامین C
په غذایی رژیم کي د انارو د برخی اخیستتی محتویات په ملی گرام سره	
۱,۰	کلسیم
۲,۸	فاسفورس
۸,۰	اوسبنې
---	سودیم
۵,۵	پوتاشیم

د انارو جوس د انتی اکسیدانت پولی فینول(Antioxidant Polyphenols) تر نولو غوره سرچینه کنل کیري.

هغه پولی فینولونه (Polyphenols) چي د انارو په جوس کي په پراخه پیمانه لیدل کیري د Hydrolysable tannins چي د Punicalagins په نامه هم پادیري، عبارت دي چي د انارو د پوتکي څخه لاسته راخي.

لومرنیو لابراتواری څیرنو او د انسانانو از ماینتنی څیرنو بنو دلي د چي د انارو جوس د زره د نارو غيو د خطر رامنځته کوونکو عواملو، arteriosclerosis او قلبی و عایي نارو غيو په کمولو کي مؤثر ثابت شويدي. تنين(Tannin) چي په انارو کي ميندل کيري، د اکسیداتیف فشار(Oxidative Stress) د کمولو مسؤولیت په غاره لري. معلومه شويده چي انار د ویني د سیستولیک فشار(Systolic Blood Pressure) په کمول کي رول لري. څیرنو بنو دلي د چي د انارو جوس د پروستات د غدي په سرطاني پیښو او Osteoarthritis په وراندي اغیزمن دی. د انارو جوس د واپرسونو او باکتریاواضد اغیزو په درلودلو سره کیدایي شي د غابنونو د Plaque په وراندي هم اغیزمن تمام شي په انارو کي د فایبرونو او ویتامینونو کچه دیره لوره ده په خاصه

توكه د ویتامین A او ویتامین C غوره سرچینه گنل کيري. دري واره تازه انار د بيتا کيروتين (Beta Carotene) د ورخني توصيه شوي اندازي په سلو کي له ۵۰ څخه زياتو برخو درلودونکي دي. بيتا کيروتين په رګونو کي د Plaque د منځته راتللو، د لمرا د زيان څخه د سترګو د ساتلواو د آزادو راديکالونو د غير فعاله کولو په برخه کي چي د سرطان سبب ګرخي، مرسته کوي. سربيره پردي د انسان بدن بيتا کيروتين په ویتامين A بدلوي چي د غوره ليدلو او سترګو د مرطوب ساتلو لپاره حیاتي اهمیت لري. انار پخپل ترکيت کي په د پام ور اوسيپنه لري چي د هيموگلوبین د جورو لو لپاره کوم چي په وينه کي د اکسیجن د انتقال دنده په غاره لري، ضروري ماده ده.

۱۲. پوبنښي بوتي

۱۲. ۱. آيا بزگر دوهمى حاصلات د عايداتو د لاسته راويرلو لپاره کري؟

ئيني وختونه د انارو په باغونو کي پوبنښي بوتي کرل کيري. په ئينو حالاتو کي بنائي سبزيات، ميوسي، د حيواناتو لپاره وابنه او غلي داني هم په باغون کي د ونو تر منځ وکرل شي. په هر حال په باغونو کي د انارو د ونو تر منځ د نورو نباتاتو کرل د انارو د ونو سره د اوبو او خوراکي توکو په اخیستلو کي سیالي کوي چي په نتيجه کي د ونو د حاصلاتو د کموالي او همدارنګه د ميوسي او پخپله د وني د جسامت د کوچني والي سبب ګرخي. د باراني موسم په پاي کي کله چي د اوبو اندازه کميري، د پوبنښي بوتو لکه شوتلى او نورو پلى لرونکو نباتاتو (Legume) کرل ګتور تماميري. د نومورو لارو چارو څخه ګټه اخیستل د خاوري د حاصلخيزي او همدارنګه د خاروي د جوربنت د بنه والي سبب ګرخي. پوبنښي بوتي لکه هرزه ګیاوي د يخ و هللو زيان ډيروي.

۱۲. ۲. ولې باید پوبنښي بوتي وکرل شي؟

- پوبنښي بوتي کيداي شي د باغ د حاصلاتو د ورکولو تر وخته د عايداتو د لاسته راويرلو یوه بنه منبع وي.
- د کروندی د خاوري د بنه والي سبب ګرخي.
- د اوبو د نفوذ قابلیت زیاتوی.
- د خاوري د حاصلخيزی سبب ګرخي (اروشي، سارايو او ر بشي او (Legume).
- د هرزه ګیاو د کنترول لپاره ګتور تماميري.
- د خاوري تخریب کموي.
- ټيني پوبنښي نباتات چي په دوراني دول کرل کيري، د خاوري د نیماتو د کنترول لپاره ګتور دي. د نیماتو د کنترول لپاره تر تولو غوره دوراني نباتات د Sudan Grass، شرم (Mustard)، می او Cow peas څخه عبارت دي.
- په شګلنو خاورو کي اور بشي او جودر د سارايو او ر بشو (Oat) په پرتله بنه نتيجه ورکوي.

۱۲. ۳. د پونسنيي بوتو زيانونه هم باید په نظر کي ونيول شي.

- گن او لور پونسنيي نباتات د نو نو پانو او غوتیو ته د يخ و هلو خطر زيانوي.
 - د يخ وهني د خطر د کموالي په خاطر باید تیته ونه لرونکي پونسنيي بوتي وکرل شي، مگر وابنه مه کرئ حکه چي د يخني منځته راوريونکو باکترياؤ لپاره بنه پتن حايونه دي او يخه هوا ونو ته انقالوي.
- په پسلۍ کي گن نباتات امکان لري چي د نصواري ورسيدني، د بناخونو د سورې کيلو، سرخۍ، Mildew او نورو فنګسي نارو غيو لامل وګرخي، په خاصه توګه کله چي نبات زيات لور وي لک لوره ونه لرونکي غله جات او پلي لرونکي نباتات (Legume) د بلیکي په توګه Faba Bean.
- د دوبې پونسنيي نباتات کيداي شي چي د نيماتود شمير د زيانوالې سبب وګرخي. هغه نباتات چي سروکال موجود وي لکه شوتله، کيداي شي د پسلۍ په موسم کي ډيري او به مصرف کري نو باید ژمنی کلنی نباتات وکرل شي.

۱۲. ۴. سپارښتنې

- د ژمي پونسنيي نباتات په خاوره کي د خاورې دحاصلخیزې، خوراکۍ توکي او د اوړو د نفوذ قابلیت د لور والي لپاره کرل کيداي شي.
- د خاورې د نایتروجن د بنه والي لپاره Legume لکه مې، نخود، Bell Beans، شوتله، طبی بوتي او نباتات او Cow peas وکرئ.
- ددي لپاره چي خاورې ته ګټه واړول شي باید چي پونسنيي نباتات راټول او و ریبل شي او هغه برخه بي چي د خرڅلا ور وي و پلورل شي او پاتي برخه بي په خاوره کي د حاصلخیزې او خاورې د بنه والي لپاره واچول شي څو د خاورو سره خاورې شي.